

ה. אנשי דת

אין זה מיותר לחזור ולאשר שדרמת הדיכוי הבלתי חוקי בארגנטינה חדרה לכל תחומי החברה. הקהילה הקתולית והעדות הדתיות האחרות נשאו את חלקן באמצעות חבריהן הדתיים או החילוניים.

טרור המדינה רדף באכזריות רבה את אנשי הדת שהיו מעורבים ברעיון התמיכה בנזקקים ועם אותם אנשים שנקטו עמדה ביקורתית כלפי ההפרה השיטתית של זכויות האדם. כך קרה, שכוהני דת, אנשים מאמינים, תלמידי סמינרים, מורי דת וחברי עדות אחרות, סבלו מחטיפה, השפלות, עינויים ובמקרים רבים גם הומתו.

ההשתייכות של אנשי צבא לאמונה הנוצרית, לעומת העמדה האנטי-נוצרית של הדיכוי האמביוולנטיות של האחראים לדיכוי הייתה גדולה לאין שיעור. מחד גיסא הם שיבחו את 'צורת החיים המערבית - נוצרית' ומאידך גיסא עמד זלזולם המתמיד באדם.

באפריל 1976 אישר מי שהיה אז אלוף-משנה Juan Bautista Sasiaiñ ומאוחר יותר מפקד המשטרה הפדרלית, כי:
הצבא מעריך את האדם כפי שהוא, כיוון שהצבא הוא נוצרי (לה נאסיון, 10 באפריל 1976).

כעבור שנה אמר רב-אלוף חיל הים Emilio Massera :

כשאנחנו פועלים ככוח פוליטי, אנחנו ממשיכים להיות קתולים. הכמרים הנוצרים, כאשר הם פועלים ככוח רוחני, ממשיכים להיות אזרחים. נחטא ביהירות אם נחשוב שאלה וגם אלה אינם עלולים לטעות בשיפוטיהם ובהחלטותיהם. עם זאת, נקודת המוצא של מעשינו היא האהבה, שהיא אבן היסוד בדתנו ולפיכך אין כל בעיה. הקשרים הם אופטימיים כראוי לנוצרים (ראיון בעיתון פאמילייה כריסטיאנה (משפחה נוצרית), שהופיע גם בעיתון 'קלארין' ב-13 במרס 1977).

מן הראוי לזכור, שזה לא כבר התייחס אלוף Jorge Rafael Videla ל'דור' הסופי על נעדרים, שפורסם ע"י החונטה הצבאית האחרונה (באפריל 1983), כאל 'מעשה אהבה'.

להלן נראה כיצד באה לידי ביטוי אהבת זולת זו, בעדויות מספר :

בחג המולד 1977, הגבירו את אמצעי הביטחון הפנימיים וארע דבר חסר תקדים. הובאנו, כחמישה עשר עצורים, למיסה בקזינו הקצינים ב-ESMA. בכניסה

לאולם חדרי השינה, הקימו במה פשוטה והציבו ספסלים. היינו קשורים באזיקים, ידינו מאחורי הגב וברדסים לראשינו. הם הסירו לנו את הברדס וסגן-אלוף Acosta אמר לנו שכדי לחגוג את חג המולד הנוצרי, החליטו לתת לאלה המאמינים לשמוע מיסה, להתוודות ולאכול מלחם הקודש, ולא להאליהם מאמינים, להעניק להם שלוה רוחנית ושכולנו נחשוב שהחיים והשלום אפשריים ושבת הספר למכונאות הוא כל-יכול. בתוך כל אלה נשמעו זעקות המעונים, ורעש גרירת השרשראות של אלה הנלקחים לשירותים, באזור 'הקפוצ'ה'. במקרה שלי, החינוך הנוצרי שקיבלתי והלחץ של המתרחש סביב, גרמו לי להתוודות. שם, שמו עלינו את הברדס (עדותו של Lisandro Raúl Cubas, תיק מס' 6974).

סמוך ל- 24 בדצמבר 1976, הופיע רב-אלוף Massera בלוויית תת-אלוף Chamorro, סגן-אלוף Acosta ומספר מחברי כוח המשימה מספר 3. באותה הזדמנות הם הפגינו ציניות וצביעות ללא גבול בפני כשלושים עצירים שרגליהם היו קשורות באזיקים. הוא איחל לנו 'חג המולד מאושר' (מעדותם של Andrés Castillo ו- Graciela Daleo, תיק מס' 4816).

...לפני שהרשו לנו לשכב לישון על הרצפה, הכריחו אותנו השומרים להתפלל בקול רם 'אבינו שבשמיים' ו-'Ave María', והטיפו לנו 'להודות לאלוהים שחינו יום נוסף' וכדי 'שיום זה לא יהיה יומנו האחרון'. אח"כ שכבנו לישון (עדותו של Juan Martín, תיק מס' 440).

...מיד אח"כ סבלתי פעמיים מהוצאה מדומה להורג: האחת הייתה בירייה והשנייה בהרעלה. לפני הפעולות המבוימות האלה שאלו אותי אם אני רוצה להתפלל והציעו לי חרוזי תפילה. כשמיששתי (עיניי היו קשורות כל הזמן) את החפץ שניתן לי, זיהיתי שלא היו חרוזי תפילה, אלא צלב שבתי נשאה תמיד על צווארה (חפץ אופייני ביותר, בסגנון אומנותי). הבנתי שבכוונתם להודיע לי באופן סדיסטי ביותר, שגם בתי נמצאת שם. התפללתי ובכיתי. אז ענו לי בגסויות, באיומים וצעקות ואמרו: "תשתקי! זה קורה לך כי את הולכת עם המזוקן הזה (התכוונו לישו הנוצרי), בגלל זה אתם במצב הזה עכשיו" (עדותה של Leonor Isabel Alonso, תיק מס' 5263).

...הביאו אותנו לתחנה מס' 36 של המשטרה הפדרלית בוילה סולדטי... כאשר צעקתי, הם שרקו, עשו רעש כדי לכסות על הצעקות. אח"כ נלקחתי לצינוק וכעבור זמן מה באו אחרים ואמרו לי שאני 'הולכת לאנשי הצבא'. שכעת אראה שהרומאים לא ידעו הרכה כשרדפו את הנוצרים הראשונים, בהשוואה למה שידועים אנשי הצבא הארגנטינים. (עדותו של הכומר Patrick Rice, תיק מס' 6976).

באמצעות ידידה שעבדה בחברה פרטית והשיגה דוחות לקבלת עובדים מה-SIDE, שלחתי את שמה של María Leonor והתשובה הייתה: 'נעצרה במבצע אנטי-ישועי במנדוזה'. דיברתי עם הכומר Iñáqui de Azpiazu והוא בירר באמצעות איש צבא מוכר, שאמנם המבצע התקיים אך לא ניתן לספק

אינפורמציה נוספת (התביעה על היעלמותה של María Leonor Mercuri Monzó שהוצגה על ידי אמה Dolores Monzó de Mercuri, תיק מס' 378).

עם זאת, היו החוקרים מבולבלים לכאורה, מבלי לדעת פרטים רבים על נושא החקירה ובעיקר הכנסייה. כאשר נודע להם שאני קתולי, אילצו אותי להתפלל, ושאעשה שכל העצורים יתפללו גם הם, האלימות הגיעה לשיאה כאשר ביקשתי על אלה שהחזיקו בנו כחטופים (עדותו של Néstor Busso, תיק מס' 2095).

...החוקר איבד את סבלנותו, כעס ואמר לי: "אתה לא לוחם גרילה, אתה לא משתתף באלימות, אך אתה לא מבין שאם אתה גר שם (בווייז'ה - שכונת העוני) עם התרבות שלך, אתה מאחד את האנשים? מאחד את העניים? לאחד את העניים פירושו חתרנות!"
סמוך ליום ה-17 או 18, חזר אותו איש שהתייחס אלי בכבוד בחקירה ואמר: "אתה כומר אידיאליסטי, מיסטי, אני יכול לומר שאתה כומר לעניין, רק יש לך טעות אחת והיא שהבנת בצורה חומרנית מדי את הדוקטרינה של ישו. ישו מדבר על העניים, אך הוא מדבר על עניי הרוח, ואתה נתת לכך הסבר חומרני והלכת לגור עם העניים בחומר. בארגנטינה, העניים ברוח הם העשירים, ואתה, בעתיד, תצטרך להתמסר ולעזור לעשירים, שהם אלה הזקוקים באמת לרוחניות" (עדותו של הכומר Orlando Virgilio Yorio, תיק מס' 6328).

...אני ידעתי שנמצאתי, למרבה הצער, במקום הידוע לשמצה, בית הספר למכונאות של חיל הים...
הייתי באותו מרתף במשך שמונה חודשים, מתוכם בארבעת האחרונים היו לוקחים אותי לישון בעליית הגג. גיליתי שם את זוועות 'הקפוצ'ה' שעד אותו יום הכרתי רק משמועות. במרתף ראיתי את החטופים בהגיעם, הייתי בתוך צעקות העינויים, הכרתי את בכי התינוקות שנולדו במעצר. הבנתי את משמעותה של 'המלחמה המלוכלכת', שבוצעה ע"י בני אדם שהחליטו על גורל החיים כאילו מדובר רק במספר, לפי דבריהם - מודרכים ביד אלוהים, שהפקיד בידיהם את 'העבודה הגדולה' (עדותה של Nilda Noemí Actis Goretta, תיק מס' 6321).

...פעם הופיע בבית הסוהר הבישוף Witte בלוויית הקפיטן Marcó שהחזיק בזרועותיו את הבן של Graciela Borelli, שנולד במעצר. היא הייתה עצורה באגף אחר של אותו בית סוהר; הבישוף נתן מיסה לאסורים, כשאנחנו מוחזקים ע"י סוהר, במשך כל הטכס הדתי; כשנגמרה המיסה העניק הבישוף לכל עצור מדליה וחיבוק ששלח האפיפיור פאולוס השישי לכל האסירים הפוליטיים. כשחיבקתי אותו לחשתי לבישוף באוזן שיודיע לבני משפחתי שאני נמצא במקום, שאני בסדר ושלא ידאגו. משפחתי לא קיבלה מעולם ידיעה זו... (עדותו של Plutarco Antonio Schaller, תיק מס' 4952).

קורבנות

רשימת הקורבנות אינה שלמה. היא מכילה את מקרי היעלמותם של אנשי דת בארץ, שהגיעו לידיעת ועדה זו באמצעות עדויות, או ממקורות מהימנים ביותר.

1. Jorge Oscar, Adur - כומר ממסדר אסונסיון; כומר מחוזי ב- Nuestra Señora de la Unidad (לה לוסילה); יצא את הארץ ב- 1976; נחטף בברזיל ביולי 1980; התביעה בעניינו הוצגה בוועידה הכנסייתית של ברזיל:

...בא לחקור אותי אותו איש שעשה זאת בבית הספר למכונאות של חיל הים... כשישנתי, אני זוכר היטב את קולו. הוא חקר אותי אם אני מכיר את הכומר Jorge Adur ושאל אותי עם מי הוא גר, עניתי שהוא גר עם שלושה סטודנטים (סמינריסטים) בבית בשכונת 'לה מנואליטה' שהיא שכונת עוני. באותו רגע פלט החוקר "אנחנו מצאנו רק שניים" (עדותו של הכומר Orlando Virgilio Yorio , תיק מס' 6328).

...קבוצה אחרת נשארה לחכות ל- Jorge Adur (תיק מס' 2204, תביעה של Gerardo Butrón).

2 - Héctor Federico Baccini, סמינריסט לשעבר, נגן אורגן; נחטף בלה-פלוטה ב- 25 בנובמבר 1976 (תיק מס' 2328).

3 - Carlos Armando Bustos, כומר פרנציסקני קפוצ'יני (עמד להיכנס למסדר האוונגליזם של הכומר Carlos de Foucauld). הכומר Carlos Bustos עבד כנהג מונית. הוא נחטף ברחוב בידי שוטרים בלבוש אזרחי, בלכתו לשמוע מיסה בבאזיליקה של פומפייה, ב- 9 באפריל 1977. איימו על חייו קודם לכן.

4 - Víctor Boinchenko, כומר פרוטסטנטי, מהעיר קוסקין; נחטף בקורדובה ב- 3 באפריל 1976, לפי דברי Luis Manzanelli היה בלה-פרלה, ו'הועבר' (עדויות של Teresa Celia Meschiati, מס' 21).

5 - Hugo Armando Corsiglia, איש דת קתולי, נחטף ב- 10 באוגוסט 1977 בפרובינציה של בואנוס איירס. (תיק מס' 3418).

6 - Carlos Antonio Di Pietro, סמינריסט ואיש דת ממסדר אסונסיון. נחטף ב- 4 ביוני 1976 בסן מיגל (בואנוס איירס). התגורר בקהילת אנשי הדת ממסדר אסונסיון, בשכונת לה מנואליטה בסן מיגל, משם הוצא, ע"פ עדויות השכנים, ע"י אזרחים ואנשים במדים, שגם שאלו על האב Jorge Adur (עדויות של Inés Rodríguez, תיק מס' 2204, מתאריך ה- 12 ביולי 1984, שהוצגה בפני ועדה זו).

הוזהרתי באמצעות נזירה, Filomena, שגרה סמוך לביתם של הקורבנות. (החטוף השני היה הסמינריסט Raúl Eduardo Rodríguez). אני יוצא מביתי,

והולך ברחוב בלוק וחצי, משם אני מתבונן במבצע (עדותו של Jesús Oscar Ahumada, שהוצגה בפני ועדה זו ב- 30 במאי 1984, תיק מס' 2204).

הם לוקחים את Raúl Eduardo Rodríguez ואת Carlos Antonio Di Pietro, קבוצה אחרת נשארה לחכות ל-Jorge Adur. הקהילה ערכה מספר בירורים, אך רק דבר אחד הצליחו לברר: שהמבצע נעשה ע"י חיל הים. המצב הוחמר כאשר Jorge Adur יצא את הארץ ונתן הצהרות באירופה. (תביעה של Gerardo Carlos Brutrón, תיק מס' 2204, 2205).

7 - Alice Domon - נזירה צרפתייה מהמיסיונריות הזרות של פריס (מסדר צרפתי). נחטפה בבירה (בכנסייה של סנטה קרוז) ב- 8 בדצמבר 1977. הייתה עצורה ב-ESMA, עונתה ולבסוף 'הועברה'.

...ואתו דבר קרה לנזירות הצרפתיות Alice Domon ו-Leonie René Duquet. נודמן לי לדבר אישית עם האחות Alice, כיוון שנלקחה יחד עם האחות Renée לקומה השלישית של קזינו הקצינים של ה-ESMA, בו הייתי עצור. הדבר אירע בסביבות ה-11 או ה-12 בדצמבר. היא סיפרה לי שנחטפה בכנסייה, יחד עם בני משפחות נעדרים. מיד אח"כ נודע לי שהם היו שלושה-עשר איש; הנזירות היו חבולות מאד וחלשות. כדי להוליכה לבית השימוש, היו צריכים שני שומרים להחזיק באחות Alice. שאלתי אותה האם עונתה והשיבה בחיוב: הם קשרו אותה למיטה, עירומה לחלוטין, והפעילו על כל גופה את הדרבן החשמלי. כמו כן אמרה שאח"כ אילצו אותה לכתוב מכתב לנזירה הראשית של המסדר שלה. היא כתבה בצרפתית תוך כדי עינויים. מאוחר יותר צילמו את שתייהן יושבות ליד שולחן. התמונות צולמו באותו מקום שבו עונו - המרתף של קזינו הקצינים. הנזירות היו ב-ESMA כעשרה ימים תחת עינויים וחקירות. אחר כך הועברו יחד עם אחד-עשר האנשים הנותרים. השמועות על רציחתן התבססו על המהירות שבה הם הוצאו מהמקום (עדותו של Horacio Domingo Maggio, תיק מס' 4450).

נפלו קרוב לעשרה או שנים-עשר בני משפחה, ביניהם הנזירה הצרפתייה Alice Domon. מאוחר יותר הובאה ל-ESMA גם האחות Renée Duquet מאותו מסדר צרפתי. האחות Renée הוכנסה ל'קפוצ'יטה'. הנזירות Alice ו-Renée עונו באכזריות, בעיקר Alice. הן ראויות להערצה על התנהגותן. אפילו ברגעי הכאב הקשים ביותר, האחות Alice שהייתה ב'קפוצ'יטה', התעניינה בגורלם של חבריה, ולמרבחה האירוניה, במיוחד ב'בחור הבלונדיני' שלא היה אלא סרן חיל הים Astiz (שהסתגן לקבוצה כבן משפחה מדומה של נעדר...). כשאקדה מכוון אליה, אילצו את האחות Alice לכתוב מכתב במו ידיה.. וכגולת הכותרת של אותה פרודיה צילמו את שתי האחיות בתמונה במעבדת צילומים של ה-ESMA, כשהן יושבות ליד שולחן, על רקע שלט של מפלגת ה-Montoneros. האחיות Alice ו-Renée 'הועברו' ויחד איתן הועברו בני המשפחות שנחטפו באותן נסיבות (עדותו של Lisandro Raúl Cubas, תיק מס' 6974).

8 - Leonie Renée Duquet - נזירה צרפתייה מהמיסיונריות הזרות של פריס, בת 60, מורה לשעורי דת בקסטלר, נחטפה כפי שכבר צויין ב- 10 בדצמבר 1977, ברמוס מחייה (בואנוס איירס). הייתה עצורה בבית הספר למכונאות של חיל הים, עונתה ואח"כ 'הועברה' (עדותו של Horacio Domingo Maggio ושל Cubas Lisandro Raúl).

9 - Fourcade - כומר שנחטף ב- 8 במרס 1976. היה במחנה לה-ריברה. 'הועבר' (עדותו של Teresa Celia Meschiati, תיק מס' 4279).

10 - Aníbal Gadea - סמינריסט קתולי. נחטף ב- 1977.

11 - Jorge Galli - כומר שנחטף ב- 1976, בסן ניקולס (בואנוס איירס).

12 - Luis Oscar Gervan - איש דת קתולי, נחטף ב- 4 בנובמבר 1976 בטוקומן.

13 - Pablo Mario Gazzarri - כומר שעבד בכנסייה של Nuestra Señora del Carmen, בויליה אורקוזה (עיר הבירה). עמד להצטרף למסדר דתי של האוונגליון (Padre Carlos de Foucauld). הגיש את מועמדותו כדי להתמסר לשליחותו בין העניים. הכומר Gazzarri נחטף ב- 27 בנובמבר 1976. עפ"י העדויות הוא נעצר ברחוב, קרוב לבית הוריו, ע"י אנשים במדי משטרה. איימו על חייו, במיוחד אחרי רצח הכמרים Palotinos. בתקופת היותו סמינריסט, היה יועצו הרוחני מי שכיום קרדינל Eduardo Pironio, שמייד אחרי החטיפה ניסה לשווא לדלות מידע משלטונות ארגנטינה. הוא נראה במעצר בבית הספר למכונאות של חיל הים, ו'הועבר' בראשית חודש ינואר של 1977.

הכומר Pablo Gazzarri נחטף בנובמבר 1976 ועונה באזוריות. נודע לי עליו מהערות השומרים. הוא היה בתא בסוף המסדרון דמוי ה-L של ה'קפוצ'יה'. אח"כ הניחו אותו על הרצפה קרוב אלי. סיפרתי לו על המיסה שבקומה השנייה ובקשתי ממנו תמיכה רוחנית, שכבר לא עלה בידו לתת לי, כיוון שבשבוע הראשון של שנת 77 'הועבר' (עדותו של Lisandro Raúl Cubas, תיק מס' 6974).

14 - Francisco Jalics - כוהן דת ישועי שנחטף ב- 23 במאי 1976 בשכונת ריבדבייה (בגבול עם שכונת העוני פלורס תחתית). היה עצור ב- ESMA ומאוחר יותר בבית בדון טורקואטו. שוחרר ב- 23 באוקטובר יחד עם האב Yorio, כוהן דת באותה קהילה. יצא את הארץ.

היה אתי גם האב Jalics, חבר נוסף בקהילה... התחלתי לשוחח עם האב Jalics שסיפר לי שבעת המבצע בו נעצרו שניהם, ראה שלאחד המשתתפים היה עוגן בחגורה, וכשבהיותו עצור, כשחגגו את ה- 25 במאי, היה בחוץ משהו דומה למסדר והוא הצליח לשמוע נאום שהתחיל ב... 'מבית הספר למכונאות של חיל הים... יחד עם האב Jalics הגענו למסקנה שהוצאנו מה- ESMA...'

נוכחתי לדעת שאני נמצא בשדה פתוח (שחררו אותו), רק אז העזתי להסיר את הקשרים מעיני, הסתכלתי על הכוכבים, גם האב Jalics היה לידי... (הביאו אותנו במסוק) (עדותו של הכוהן הדת Orlando Virgilio Yorio , תיק מס' 6328).

15 - Juan Ignacio Isla Casares - סמינריסט ופעיל של הכנסייה Nuestra Señora de la Unidad (אוליבוס), שם היה האב Jorge Adur כומר מחוזי. הוא נחטף (וכנראה נרצח) ב-4 ביוני 1976, בבולוניה, מחוז סן איסידרו, בואנוס איירס. מרסלו, אחי הצעיר, שהחזיקו בו עצור בתוך מכונית, נכח בירי וראה כיצד הניחו גופה בתא המטען של אותה מכונית.

...הם אמרו לי להיות בשקט, ולא הם יירו בי. הם נשאו כלי נשק ארוכים. נשמע מטח יריות וצעקה של קול גברי... הצצתי מבעד החלון האחורי, ראיתי שפתחו את תא המטען והכניסו גופה... הייתי במכונית עם מישהו שכולם קראו בשם 'מאיור' (רב-סרן). בן לויתו של המאיור ניקה בסמרטוט את ידיו המוכתמות בדם לפני שעלה על המכונית... (עדותו של Marcelo Isla Casares, תיק מס' 2203).

16 - Mauricio Amílcar López - כומר פרוטסטנטי, היה רקטור האוניברסיטה של סן לואיס, והיה נציג בכיר לוועד העולמי של כנסיות. הוא נחטף במנדוזה ב-1 בינואר 1977, הוצא מביתו לעיני בני משפחתו (האם והאחים שנקשרו), בידי קבוצת אנשים חמושים. בנוסף לכל, לקחו אתם סכום כסף, חפצים בעלי ערך ומסמכים אישיים של הקורבן. הוועד העולמי של הכנסיות דרש מהאלוף Videla לאתר את מקום הימצאו של הכומר.

17 - Raúl Eduardo Rodríguez - איש דת ממסדר אסונסיון, סמינריסט של הקהילה 'לה סגרדה פמילייה' (בישופות של סן איסידרו), נחטף ב-4 ביוני 1976 יחד עם הסמינריסט Carlos Di Pietro, בקהילה של אנשי הדת ממסדר אסונסיון ששכנה בשכונת לה מנואליטה, סן מיגל (בואנוס איירס). עסק בכהונה בשכונות עוני והיה סטודנט לתיאולוגיה.

18 - Nelio Rougier - כוהן דת של Hermanitos del Evangelio (אחים של האוונגליון) נחטף בספטמבר 1975 בטוקומן, בעת נסיעתו מקורדובה.

19 - Patrick Rice - כהן דת קתולי, בעל נתינות אירית, נחטף ב-12 באוקטובר 1976 בעיר הבירה. שוחרר ב-3 בדצמבר 1976, תאריך בו יצא מהארץ תחת שמירה עד להמראת המטוס. היה עצור-נעדר, עד שנעצר 'חוקית'. עונה באכזריות רבה.

...שם הייתי צריך להתהלך תמיד בעיניים קשורות. אח"כ נחקרתי ע"י אדם ששאל אותי מניין הפצעים שהיו לי. סיפרתי לו מה שקרה ואז הורה לי שמכאן ואילך עלי לומר שנפלתי מהמדרגות, שאם לא כן אגמור את חיי בתחתית הנהר

עם חתיכת בטון. אח"כ הוציאו ממנו הצהרה שחתמתי... (עדותו של Patrick Rice, תיק מס' 6976).

20 - Mauricio Kleber, Silva Iribarnegaray - כוהן דת סילסיאני, אורוגוואי, הגיע לארגנטינה ב- 1970 כדי להיכנס למסדר דתי של האוונגליון (Padre Carlos de Foucauld). עבד כפועל בעיריית בואנוס איירס, בניקוי רחובות, כיוון שמגמה זו של המסדר מורה לחבריה לעסוק בפעילות הקהילה שבה הם מבצעים את שליחותם. ב- 14 ביולי 1977, בעוד האב Silva מטאטא את הרחוב, התקרבה קבוצת אנשים חמושים בלבוש אזרחי. הם היו במכונית פורד פלקון לבנה, הזדהו כמשתייכים למשטרה ושאלו מטאטאי רחוב אחרים על מקום עבודתו. עדה אחת ראתה כיצד הכניסו אותו למכונית דומה. למחרת אחר הצהריים, באו ארבעה גברים שאמרו שהם אנשי צבא ואחד מהם אמר שהוא שופט צבאי העוסק במקרה של Silva, וחקרו את השכנים וחברי המסדר על אודותיו. לדעת האח Cara, היה ברור בהחלט שאנשים אלה כבר דיברו עם הקורבן, כיוון שידעו בדיוקנות את כל הקשור למסדר הדתי, ולקחו אתם מתורגמן מצרפתית. הם היו מעוניינים במיוחד ברעיונות הפוליטיים של Mauricio Silva. למחרת הוגשה עתירה לצו הבאה, אך ללא תוצאות. סמוך לסוף חודש יולי נודע בחוגים הכנסייתיים ש- Silva נמצא בקמפו דה מאז'ו ועונה באכזריות רבה. כעבור מספר שבועות, הועבר למקום כלשהו בלה-פלוטה. מיום זה ואילך אין ידיעות ממנו ויש לשער את הגרוע מכול (Repression of a religious community in Argentina, שפורסם ע"י המסדר הדתי של האוונגליון (Padre Carlos de Foucauld), ושהוכן ע"י Fraternity of the Gospel, ניו יורק, אפריל 1978).

21 - Henri De Solan - כומר במסדר הדתי של האוונגליון (Padre Carlos de Foucauld), שמזה זמן רב עבד בפרובינציה של קורינטיס. נעצר בספטמבר 1976 והוגלה לצרפת בפברואר 1978. רק בתום אותם שנים-עשר חודשי מעצר, הואשם בכך שאפשר שימוש במכונת כתיבה לקבוצה המתנגדת לשלטון (Repression of a religious community in Argentina, פורסם ע"י המסדר הדתי של האוונגליון, אפריל 1978).

22 - James Weeks - כוהן דת אמריקני שנחטף ב- 3 באוגוסט 1976, ביחד עם עוד חמישה סמינריסטים בקורדובה. שוחרר ויצא מהארץ.

חמשת הסמינריסטים והאב Weeks נחקרו ע"י אלוף-משנה Fierro והנגד בגמלאות 'כומר' או 'מגלד'. יתכן שהיו במחנה לה-ריברה. כאשר נעצרת ב- 25 בספטמבר 1976, האדם הראשון שבא לראותי היה אלוף-משנה Fierro, שרצה לדעת אם לכומר Weeks היה קשר עם ארגון ה'מונטנרוס'. הוא אמר לי שמחנה המודיעין 141, הוא שחטף את חמשת הסמינריסטים ואת Weeks, ורצו להרוג אותו, אך בשל התערבותו של השגריר האמריקאי לטובת Weeks נאלצו לתת לו לצאת מהארץ. (עדותה של Teresa Celia Meschiati, תיק מס' 21).

Orlando Virgilio Yorio - 23 - כוהן דת ישועי; נחטף ב- 23 במאי 1976 מביתו שבשכונת ריבדביה, הגובלת בשכונת העוני של שכונת פלורס, ושחרר ב- 23 באוקטובר של אותה שנה. במשך כל אותו זמן היה בגדר עצור-נעדר, יחד עם האב ctov JalicsV. שניהם היו עצורים בבית הספר למכונאות של חיל הים ומאוחר יותר בבית ששכן בדרון טורקואטו.

ברגע מסוים בחקירה, החלו להתווכח ביניהם. יכולתי לשמוע אותם דנים בכדאיות החיפוש בשכונת העוני שהבנתי לפי דבריהם הם מתכוונים לערוך. שיערתי שהם היו מחיל האוויר או מחיל הים, קצינים, לפי סגנון דיבורם... הרגשתי שאני נמצא במרתף, על הרצפה, תמיד בברדס. הרגשתי שבמקום היו הרבה אנשים ומישהו ששמר... באים וקושרים את ידי לאחור... שמים אזיקים על רגלי ונועלים לקלע של תותח. אני סגור במקום קטן מאד... אני מבקש ללכת לבית השימוש, אך לא נענים לבקשתי... כך אני נשאר יומיים או שלושה בלי מים ומזון. לפעמים הם נכנסים ומקללים אותי, מאיימים עלי במוות. אומרים לי שאינני כוהן דת... התחלתי לחשוב שאני נמצא בבית הספר למכונאות של חיל הים, זאת עפ"י הקולות ששמעתי, נסיעת רכבות ומטוסים שטסו נמוך... אחרי ה- 25 במאי באו להזיק לי זריקה באחוריי. הצלחתי לשמוע מעין רעש של רשמקול ואח"כ התחלתי להירדם... נלקחתי במעלית קומה אחת או שתיים, למקום גדול שהיה מלא אנשים זרוקים על הרצפה. נשמע רעש שרשראות ומכלי מים שהתמלאו... יכולתי לשמוע אנחות אנשים... הוציאו אותי משם והכניסו אותי למכונית... באותו רגע הבנתי שהייתה זו דלת הסורגים של בית הספר למכונאות של חיל הים... הם התקשרו ביניהם ברדיו. התשובה לאחת השאלות הייתה 'a su popa' (לירכתי הספינה).

למחרת בא אדם. זה היה אותו אדם ששאל אותי על Mónica Quinteiro... הוא שאל אותנו אם נוכחנו לדעת מי מחזיק בנו. האב Jalics ענה לו: "בית הספר למכונאות של חיל הים". החוקר אישר וענה: "... תדעו לכם שזו מלחמה ובמלחמה משלמים לפעמים הצדיקים בגלל החוטאים... תדעו שיש בינינו בעיות, שיש בינינו אנשים שרוצים רק להרוג, כמו האיש במעיל העור שהשתתף במבצע החטיפה שלכם..."

כעבור חמישה חודשים, ב- 23 באוקטובר, קרוב לשעה 5 אחר הצהריים, נתנו לנו זריקה... אני מרגיש סחרחורת קלה, מעמיסים אותנו על טנדר. נסענו, אינני יודע כמה זמן. נתנו לנו זריקה נוספת ומאוחר יותר עוד אחת... ואני לא זוכר יותר, רצינו להתרומם, נפלנו...התעוררנו כשהתחיל להאיר ... הלכנו קצת יותר מקילומטר, עד שמצאנו בית קטן. דפקנו ואיש ענה לנו: "כן, שלשום ראיתי הליקופטר שירד אחר הצהריים". שאלנו אותו, היכן אנו נמצאים, הוא אמר בקניאלס...ב- 25 באוקטובר התאספה הוועידה הבישופית... (עדותו של כהן הדת Orlando Virgilio Yorio, תיק מס' 6328).

Julio San Cristóbal - 24 - כומר של La Salle, נחטף ב- 5 בפברואר 1976. (טיימפו לאטינו אמריקאנו מס' 4 - קורדובה).

רצח הכמרים Palotinos

באמצע 1976 נרצחו שלושה כוהני דת ושני סמינריסטים ממסדר ה-Palotinos, שהתגוררו בכנסייה בבואנוס איירס. סגן-אלוף Pernía השתתף במבצע זה עפ"י דברי השבח שאמר על עצמו (עדותם של Graciela Daleo ו- Andrés Castillo, תיק מס' 4816).

השכם בבוקר ה- 4 ביולי 1976, נרצחו כוהני הדת של הקהילה הפלוטינינית של San Patricio בשכונת בלגרנו. Alfredo Leaden ו- Pedro Duffau, Alfredo Kelly ו- Emilio Barletti. אנשי הדת נהרגו ביריות בתוך הכנסייה של

האב Alfredo Leaden, בן ה- 57, היה נציג הקהילה של הפלוטינים האיריים; האב Pedro Duffau, בן ה- 65, היה מורה; האב Alfredo Kelly, בן ה- 40, היה מנהל הסמינר ללימודי הדת בבלגרנו ומורה בבית הספר Esclavas del Santísimo Sacramento. Salvador Barbeito, בן ה- 29, היה סמינריסט, מורה לפילוסופיה, פסיכולוגיה ולימודי דת וכן רקטור של ביה"ס סאן מארון; Emilio Barletti, בן ה- 25, היה סמינריסט ומורה.

חברי הקהילה וידידי הנרצחים כאחד, טוענים שהם הטיפו תמיד לשלום ושללו את האלימות.

בליל הרצח ראו אנשי השכונה מכונית פז'ו שחורה, שחנתה זמן רב מול הכנסייה ובה ארבעה אנשים. כמו כן נראה רכב משטרה שעצר לידם ואח"כ התרחק. הרוצחים חיכו, בוודאי, שיימצאו בתוך הכנסייה כל אנשיה ואז יתחילו בפעולה.

האנשים הראשונים שנכנסו בבוקר לכנסייה, מצאו על הקירות ועל השטיח כתובות שאח"כ נמחקו: 'כך אנו נוקמים את דם חברינו ממטה המשטרה הפדרלית' (בחדר האוכל של המטה הונחה פצצה זה לא מכבר), וגם: 'זה קורה לכם כי אתם מרעילים את נפש הנוער'.

מן הכנסייה נעלמו חפצים ומסמכים.

ב- 7 ביולי הגישה הוועידה הבישופית מכתב לחונטה הצבאית, בו נאמר בין היתר: "אנו מתייחסים למעשי האלימות החמורים שזעזעו לאחרונה את הארץ, בצורה שלא נודעה עד כה ופגעו בלבה של הכנסייה. כוונתנו כמובן, לרצח המחריד של קהילה דתית באזור הכנסייה של סן פטריסיו, בבואנוס איירס...". ב- 5 ביולי, בדרשה שנישאה בטכס הדתי בסן פטריסיו, אמר כהן הדת ממסדר אסונסיון, Roberto Favre: "יש צורך להתפלל לאלוהים, לא רק על מקרי המוות הללו, אלא גם על מקרי ההיעלמות לאין ספור שמתרחשים מדי יום ביומו...".

המקרה המתואר תאם לזמן קבלת דפדפת 'סודית', שהכילה מסמכים של האחים הפלוטיניים... כומר הכנסייה Alfredo Leaden ו- Pedro Duffau והסמינריסטים José Emilio Barletti ו- Salvador Barbeito. העד מוסיף, שבין הפעולות שנעשו במשרד הפנים, הייתה גם ההשגחה על אותם כוהני דת שכונו בשם: 'אוהדי העולם השלישי', וקיים ארכיון עם שלוש מאות שמות, עם דיווחים מפורטים על הפעילות של כל אחד מהם. בנוגע למקרה של האחים הפלוטיניים, יש בידי העד פנקס טלפונים של אחד מכוהני הדת, ששמר כהוכחה לכך שאותם מסמכים נמצאו בשימוש משרד הפנים בתקופה הנדונה... (עדות שנמסרה ע"י קצין לשעבר של המשטרה הפדרלית הארגנטינית Peregrino Fernández, בפני קבוצת העבודה על היעלמויות מאונס בוועדה לזכויות האדם של האומות המאוחדות בג'נבה).

רצח הבישוף מלה ריוחה, מונסניור *Enrique Angelelli* וכוהני הדת של צ'אמיקל *Gabriel Longueville* ו- *Carlos de Dios Murias* ב- 18 ביולי 1976 נרצחו באכזריות כוהני הדת P. Gabriel Longueville ו- Carlos de Dios Marías, במחוז צ'אמיקל (לה ריוחה), שם ביצעו את עבודתם, אחרי שנחטפו בידי אנשים שהזדהו כחברי המשטרה הפדרלית. למחרת יום הפשע, נכנסו גברים בברדסים לחפש את הכומר Sanogasta, אך הוא הקדים ועזב את המקום בהמלצת הבישוף מונסניור Enrique Angelelli. האיש שקיבל אותם והודיע להם שהכומר איננו, נורה בידיהם למוות בו במקום.

ב- 4 באוגוסט, שבעה-עשר יום אחרי רצח כוהני הדת, נהרג מונסניור Enrique Angelelli, הבישוף של האלה של לה ריוחה, כביכול ב'תאונת דרכים'. ההוכחות או ההשערות שזה היה פיגוע מכוון, נאספו למכביר.

הבישוף עזב בדיוק את צ'אמיקל, בה נתן מיסה ודיבר בדרשה על אותם מעשי רצח. כשעזב את הכנסייה נהג בטנדר בעצמו. האב Arturo Pinto שהתלווה אליו, זוכר שמיד בצאתם מצ'אמיקל, החלה עוקבת אחריהם מכונית; הבישוף הגביר מהירות, ואז הופיעה מכונית נוספת ובקרבת הגשר פונטה דה לוס ז'אנוס, סגרו אותם שתי המכוניות, עד שהטנדר התהפך.

גופתו של הבישוף הייתה מונחת על האדמה שש שעות. הטנדר נעלם והפגיעה היחידה שנראתה בגופת המונסניור Angelelli הייתה מפרקת שבורה, כאילו ריסקו אותו במכות. הדפדפת שהייתה בידי הבישוף לא נמצאה מעולם.

אין אני בא כדי שישרתוני, אלא כדי לשרת. לשרת את כולם, ללא הבדל מעמד חברתי, אורח מחשבה, או אמונה. כמו ישו, ברצוני לשרת את אחינו העניים. (מונסניור Angelelli במעמד קבלת הבישופות בלה ריוחה, 1968).

המונסניור Angelelli למד לימודי דת ברומא והתמחה במשפט הכנסייה. בקורדובה יסד את 'הנוער העובד הקתולי' (Juventud Obrera Católica) והיה יועץ של הנוער האוניברסיטאי הקתולי.

ברצונו של העד להוסיף שיום או יומיים אחרי אירועים אלה, הגיעו הניירות שנשא הבישוף בזמן מותו, לבית הממשלה, מופנים לשר Harguindeguy, בדפדפת שנשלחה מהמחנה הצבאי בסלטה, בהוראה מפורשת שמדובר במסמכים סודיים. מעשה זה משך את תשומת לבו של העד, כיוון שהניירות לא נמסרו לתיק המשפטי וגם לא נמסרו לקרובים של מונסניור Angelelli. כל אותן הנסיבות גרמו לכך שהעד החליט לצלם חלק מאותם מסמכים, שכללו חליפת מכתבים בין הבישוף של לה ריוחה והארכיבישוף של סנטה פה, מונסניור Vicente Zaspé, שהתייחסה לרדיפת סקטורים בכנסייה הקתולית בשל פעילותם החברתית, וכן מחברת רישומים וניירות אחרים. המסמכים נמסרו לאלוף Harguindeguy... העד רוצה להבהיר כי שם לב במיוחד לאותה דפדפת בגלל 'סודיותה'. הוא מוסיף שאין לו ידיעות על גורלה לאחר מכן, מאחר שהאלוף Harguindeguy ניהל באופן אישי את כל העניינים הקשורים לכנסייה (הודעתו של Peregrino Fernández בפני קבוצת העבודה בדבר היעלמות מאונס של בני אדם, מטעם הוועדה לזכויות האדם של האו"ם).

...באחת החקירות אמרו לי הסרן Marcó והסרן Goenaga, שעומדים להוציא להורג את הבישוף של לה ריוחה, Enrique Angelelli, את הפסיכיאטר Raúl Fuentes ואת Alipio Paoletti ... תוך פחות מחודש מת Angelelli בנסיבות שנתונות עדיין בחקירה, Fuentes נעדר מסוף 1976 ואחרי Alipio Paoletti נערכו חיפושים נמרצים... באוגוסט אותה שנה, בשל מצבו הפיזי, בעקבות העניינים, הועבר לבית החולים פרסידנטה פלאזה. בהיותו שם, הוכנסה לילה אחד גופתו של Angelelli כדי לערוך בה סדרת ניתוחים שלאחר המוות. האנשים ששמרו עלי, ממשטרת הפרובינציה, התייחסו למותו של הבישוף והעירו דברים כגון: "זה מה שצריך היה לקרות לכומר הקומוניסטי הזה, בן ה..." (עדותו של Plutarco Antonio Scheller, תיק מס' 4952).

השופט החדש של לה ריוחה חידש את החקירה וקיבל לידי עדידות חדשות.

המקרה של הבישוף של סן ניקולס דה לוס ארוז'וס, מונסניור Doctor Carlos H Ponce de León

ב- 11 ביולי 1977 נפטר הבישוף של סן ניקולס Carlos Ponce de León, גם הוא בתאונת דרכים מפוקפקת. הוא היה בדרכו לעיר הבירה בלוויית עוזרו, Víctor Oscar Martínez, כדי להביא מסמכים לנציגות האפיפיור (Nunciatura Apostólica) ביחס לדיכוי הבלתי חוקי (מעשי חטיפה ועינויים), שהופעלו באלה של סן ניקולס ובווילה קונסטיטוסיון (פרובינציה של סנטה פה). מסמכים אלה העידו על מערבותם של האלוף Carlos Guillermo C. Suárez Mason (מפקד הקורפוס הצבאי הראשון), של אלוף-משנה Cambolor (מפקד הגדוד של חונין), ובאופן ישיר יותר

של סגן-אלוף Saint Aman (מפקד הגדוד שמושבו בסן ניקולס). מן הראוי לציין שהאלוף לשעבר Suárez Mason הודח מתפקידו באמצע שנה זו (1984), כיוון שלא התייצב עפ"י הזמנת בית המשפט הצבאי לדיון בתביעות על חילול זכויות האדם שהצביעו עליו כאחראי. כיום הוא מבוקש ע"י החוק.

המסמכים שנשא הבישוף של סן ניקולס נעלמו מבלי שנתבקשו ע"י הצ'נסלור של הבישופות, מונסניור Roberto Mancuso, הכומר של בית הכלא. Víctor Martínez זוכר שאחרי שהשתתף בקבורתו של מונסניור Angelelli העיר הבישוף של לה ריוחה באחת האסיפות: "עכשיו הגיע תורי".

כתוצאה מאותה התנגשות, הובל הבישוף לקליניקה סן ניקולס (שבה גם היה מאושפז Víctor Martínez), שם הוא נפטר מספר שעות מאוחר יותר כתוצאה מפצעיו. ניתן לציין שאפילו רופאו האישי של הבישוף לא קיבל אישור להיכנס לחדר הטיפול הנמרץ; רק אמו יכלה לראותו לפני מותו. ימים מועטים אחרי התאונה, Víctor Martínez, ששירת במשמר החופים של סן ניקולס, נאסר בהוראת סגן-אלוף Saint Aman, וסבל בתקופת מעצרו ייסורי גוף ונפש.

...במקום הזה היכו אותי עד שהתעלפתי. כך במשך שעות. אח"כ התחילו לשאול אותי על פעילותו של הבישוף, מי היו האנשים שביקרו אצלו וכמה קיצונים חתרניים הסתיר (עדותו של Víctor Martínez, תיק מס' 734).

זמן רב היה מונסניור Ponce de León מטרה לאיומים:

...כמו האיומים האישיים של סגן אלוף Saint Aman: "תזהר, אתה נחשב לבישוף 'אדום'". אותו מפקד צבאי אסר עליו לחוג מיסה בגדוד, 'מכיוון שלשם לא נכנסים כמרים קומוניסטים' (עדותו של Víctor Oscar Martínez).

חילונים

בין הפעילים הקתולים החילונים, שהיו קורבנות הטרור של המדינה, מופיעים חברי תנועות נוער נוצריות, מטיפי דת וכד' כמו:

Esteban ; Francisco Blato (תיק מס' 254); Alejandro Sackman (תיק מס' 684); Adriana ; Valeria Dixon de Garat (תיק מס' 1778); Garat ; Marcos Cirilio (תיק מס' 2866); Patricia Dixon ; Juan Pedro Sforza (תיק מס' 3379); José Serapio Palacios ; Roque Agustín Alvarez (תיק מס' 679); Jorge Luis Congett (תיק מס' 815); Ignacio Beltrán ; (טימפו לטינואמריקנו מס' 4 - קורדובה); Roque Raúl Macan (טימפו לטינואמריקנו מס' 4 - קורדובה); Fernanda Noguier ; de Villagra (תיק מס' 7313); Mónica Mignone (תיק מס' 1387); Mónica ; María Martha ; (Orlando Yorrio של הכומר של Quinteiro מס' 1386 ועדותו של הכומר

Vázquez (תיק מס' 1386); Roberto Ricardo Van Gelderen (תיק מס' 735); Roberto Tomás Abad (תיק מס' 1239); בקשר לתיק המשפטי "Lorusso, Arturo Andrés" על גזלה בלתי חוקית של החופש" ועוד הרבה.

ו. חיילים בשירות סדיר

לתביעות המתייחסות לחיילים נעדרים שהיו בשירות צבא סדיר, יש משמעות מיוחדת בשל מספרן הגבוה ואופיין המיוחד. מן הראוי לנתח את מצבם של אותם חיילים סדירים, שגילם לא עלה על שמונה עשרה.

1. הם נמסרו בידי הוריהם, מתוך אמון בסמכות העליונה ביותר של החיל אליו גויסו.

2. עם גיוסם לשרות הצבאי נוצר קשר אדמיניסטרטיבי בין החיילים הצעירים והמדינה, ממנו נבעו זכויות וחובות של שני הצדדים: החייל, כוחות הצבא וראשי המטות. חובתם הבסיסית של המפקדים היא לא להתעלם מגורלם של כל החיילים הנתונים לפיקודם.

3. כל פעולות החיילים נעשות תחת פיקוח מוחלט ומתמיד של מפקדיהם. מכך נובע שבמקרה שהחייל נחשד בפעילות בלתי חוקית, יהיו ברשות הצבא אמצעים משפטיים כדי לדון את החייל החשוד ולהענישו באופן חוקי.

שיטות המעצר

בהיותם מחוץ לחיק משפחתם ומהגנת הוריהם ומרגע שהצבא נעשה אחראי לשלומם, מתחיל תהליך כפול, זהה, בלמעלה מ-135 תביעות על העלמם מאונס של אזרחים שמילאו את שירות החובה הצבאי. מחמת חוסר ההגנה של צעירים אלה, הייתה לחוטפים שליטה מוחלטת במצבם. מאידך גיסא, האוחזים ברסן השלטון לא הכירו באחריותם, או פיזרו אותה ביניהם ברשלנות, או בשל ההוראות שניתנו כביכול על מנת לבצע את המעצרים הבלתי חוקיים. המעצרים נעשו באותו גוף אליו היו מיועדים, כפי שקרה בכ- 35% מהמקרים; בבית מגוריו של החייל (18%) ו-29% שעה שהחייל היה 'בחופשה' או 'בשליחות'; 7% נעצרו ברחוב ע"י אנשים בלבוש אזרחי; 4% מייד עם סיום שירותם; 5% הנותרים בנסיבות אחרות. אומר Eusebio Finguerut, בנוגע לבנו Pablo Alberto Finguerut (תיק מס' 4796):

בני שירת בחיל הים, בבניין 'ליברטד'. ביום 14 ביוני הודיעו שלטונות חיל הים על ניסיון לביצוע פעולה טרוריסטית. הם ציינו שלא היו כל נפגעים בין אנשי הצבא או נזק לרכוש. הואשם בכך בני, Pablo Alberto, שהיה החייל הסדיר היחידי באגף הנ"ל, שלא נכח במקום. בעקבות ידיעה זו, ביקשתי להיפגש עם רב-אלוף חיל הים Massera, באמצעות מברק רשום. התייצבתי ב-16 ביוני בבניין ליברטד.

מה שמפליא במקרה זה, שבמקום לקבל מידע על בנו, נעצר Eusebio Finguerut והועבר לידי הרשות המבצעת הארצית. הוא היה עצור במשך שנה תמימה ואח"כ קיבל אישור לצאת את הארץ. באנגליה, שם קיבל מקלט, הגיעו אליו ידיעות מאסיר פוליטי משוחרר, שבנו Pablo נרצח ע"י חוטפיו, תוך כדי עינויים. אין ספק שמעצרו של האב נעשה כדי למנוע ממנו חקירה בעניין.

'עריקה': המכנה המשותף לכל התשובות הרשמיות בני משפחה ששאלו לגורל הבן הנעדר משירות צבאי, קיבלו תמיד את התשובה שהוא ערק. כל אימת שביקשו לדעת על מקום הימצאו, הסתפק הדו"ח הצבאי בהסבר כי החייל לא נמצא עוד בארגון, וזאת: 1. מכיוון שיצא מהמקום בו הוא שירת כדי למלא שליחות ולא חזר. 2. כיוון שהחייל לא שב מחופשה. 3. כיוון שהחייל ברח.

בתחומי הצבא הוגשו כתבי אישום באשמת 'עריקה', וכך ניתן הכיסוי הרשמי, שלא היה אלא ניסיון לא משכנע להסתיר את הנעשה באמת.

בני עשה את שירותו הצבאי בתפקיד אפסנאי בפלוגת קומנדו ושירותים של גדוד חי"ר מס' 1 בחיל הים, שמושבו בפרובינציה של בואנוס איירס. בחודש ספטמבר 1976 קיבלתי ממנו את המכתב האחרון מהיחידה בה שירת, בו הודיע על יציאתו הקרובה ושובו הביתה. בהיעדר כל ידיעה ממנו, כתבנו, אנחנו ההורים, אחרי זמן סביר, ליחידה הצבאית. המכתבים הוחזרו ובהם הוסבר שהחייל שוחרר ב- 29.9.76. עובדה זו אושרה מאוחר יותר באוזני אשתי שנסעה לשם במיוחד כדי לברר מה עלה בגורל בנו. עפ"י מידע מהחיילים ששירתו אתו, שניהם מקורדובה, בני לא שוחרר יחד אתם... (Guillermo Osvaldo Aguilar, בתיק מס' 4041).

Guillermo Osvaldo Aguilar, כרוב הצעירים בני גילו ששירתו בצבא, נהג להתכתב עם הוריו בקביעות. הייתכן שהיה בחופשה ולא בא אתם במגע, שלא מסר להם כל ידיעה על מקום הימצאו, שמעולם לא כתב ולו שורה אחת לחברו או לאחיו? הייתכן שגם אחרי שחלה ההתיישנות על עבירת העריקה, לא יתייצב איש מן 'העריקים' כביכול, והוא ביניהם, כדי להסדיר את מסמכיו האישיים אצל השלטונות?

במקרים אחרים ניתן להורים ההסבר שהחייל 'נמלט' ולקח אתו את כל חפציו. בעקבות פניית ועדה זו אל שר ההגנה, על עריקתו כביכול של החייל Enrique Ríos, שבחודש אוקטובר 1976 נועד לפלוגת קומנדו ושירותים 101 GA, חנין, פרובינציה של בואנוס איירס - נתקבלו צילומי מסמכים מאושרים על הקורות אותו. על פי צילומי מסמכים אלה, ברח Enrique Ríos מהבסיס ב- 30 באוקטובר בסביבות השעה 19:30, בשעה שהיה בתורנות בביתן החיילים ביחידה. עפ"י התביעה שהוגשה ע"י משפחתו לוועדה (תיק מס' 2202), ראו אותו בני משפחתו בפעם האחרונה ב- 20 באוקטובר אותה שנה. הם היו בקשר מתמיד עם הצעיר, ולכן

כשלא קיבלו ממנו ידיעות בין סוף אוקטובר לתחילת נובמבר, פנו אביו Hilario Ríos ואחיו Juan Raúl ליחידה בה שירת. שם הודיעו שלטונות הצבא לאב ש- Enrique רשום כעריק וכי 'כדאי לו, לטובתו ולטובת משפחתו לא לבוא יותר'. עד היום לא ידוע דבר על Enrique. עם זאת, אישיותו וחייו הקצרים מראים שהיה ממושמע, חרוץ, וקשור למשפחתו. כך גם העריכו אותו הממונים עליו, שבדו"ח המתאים ציינו את התנהגותו הטובה והמוסרית.

'מעבירים אותי לקולוניה סרמינטו, צ'ובוט. אני בסדר. חוסה לואיס'. מברק פשוט זה הדאיג את הוריו של José Luis Rodríguez Diéguez, שכמה ימים קודם לכן קיבלו ממנו מכתב ובו נאמר: 'אמרו לי שהוכחתי את עצמי כחייל טוב, שעשיתי חיל בפלוגה, אבל למעשה הייתי 'מסומן' כשמאלני ולכן, ליתר ביטחון, ביקשו את העברתי מהמפקדה'.

José Luis Rodríguez Diéguez (תיק מס' 2295) התגייס לצבא ב- 16 במרס 97, וב- 19 באוקטובר אותה שנה 'נעלם בעת מילוי תפקידו'. סיפורו הוא אחד המרגשים ביותר, בשל חליפת המכתבים שהייתה לו עם הוריו ואחיותיו, מהם משתקפים חיי היום יום בגדוד מס' 21, פלוגה 'A' בלס לאחאס, נאוקן, עד לאותו יום בו ציוו על העברתו לגדוד מס' 25, בסרמינטו, צ'ובוט, בהוראת המטכ"ל:

אחרי שנסע לבדו חמישה ימים, הגיע בני למקומו החדש ב- 17 באוקטובר 1976. ב- 19 לחודש - ארבעים ושמונה שעות אחרי שהתייצב בגדוד 25 - נעלם. עפ"י המידע שהשגתי באופן אישי ובכוחות עצמי, באותה יחידה צבאית, שניתן לי במקום מפי מפקד גדוד 25, פלוגה 'B' בסרמינטו, צ'ובוט - יצא בני, באותו יום שבו נעלם, לשליחות בתפקיד, בטנדר, עם חייל נוסף, עפ"י פקודת סמל אחד. קרוב לבסיס קרתה תקלה לרכב. הסמל פקד עליו לחזור ולבקש סיוע. הוא פנה לעבר הבסיס ובדרך, קרוב לאותה יחידה צבאית, הוא נעלם. כעבור ימים מספר הוכרו כעריק ומכאן החלו הספקות מכרסמים בלבי. לא רק משום שהכרנו את טבעו של חוסה לואיס, אלא גם בשל הסיבות הבאות: ב- 1 באוגוסט, כשהיה בלס לאחאס, נאוקן, נשלח לבדו בתפקיד לעיר הבירה, כדי לערוך קניות וסידורים בשביל גדוד 21. הוא מילא תפקיד זה לשביעות רצונם ואף קיבל תעודת הוקרה על כך. סיבה נוספת: בנסיעה בה הועבר מלס לאחאס לסרמינטו, צ'ובוט, מכל מקום בו עצר להחליף אמצעי התחבורה הוא כתב אלינו, ומעולם לא העלה רעיון זה. אם רצה לערוק, היו לו הזדמנויות רבות לאורך נסיעה ארוכה זו. היה ביכולתו לערוק לפני שהתייצב בפני שלטונות היחידה אליה הועבר, ששכנה באזור חדש לגמרי עבורו (תיק מס' 2295).

השופטים שדנו בעתירות לצווי הבאה לגבי חיילים נעדרים, לא קיבלו מעולם כל הודעה על נסיבות העריקה. לפעמים נחטף החייל מייד אחרי ששוחרר, בעודו תחת מרות צבאית, בין ביחידה הצבאית בה שירת, בין ברכב הצבאי שהובילו לביתו.

קרה גם שחיילים נעלמו ברחוב, כשאך החלו ליהנות מחופשתם השנתית. המבצעים נערכו כנראה בדקדקנות רבה. לפעמים התייצבו קבוצות חמושות בבית הקורבן, או

שכלי רכב חשודים הסתובבו במקום, מבלי שהצליחו להסתיר את נוכחותם מעיני השכנים.

כך מביע את אושרו Miguel Angel Hoyo (תיק מס' 2278) במכתב שכתב לאביו מבסיס חיל הים באוסואייה:

טוב, זקני, נותרו רק עוד עשרה ימים. ענה לי על המכתב הזה אם אתה חושב שהתשובה תגיע לפני ה- 2.8.77. בכל מקרה אשלח לכם מברק כשאדע בדיוק מתי נצא, ומתי נהיה בבואנוס איירס. מחר עורכים לנו כל חיילי היחידה מסיבת פרידה.

היה זה הלילה המאושר האחרון בחייו של Miguel Angel, שנעדר החל מה- 3 ביולי 1977. הוא עלה עם חבריו למטוס שהיה צריך להובילם לאזיזה ושם, עפ"י עדותה של האם, Lucinda Estela de Hoyo:

עלו שני אנשים בלבד אזרחי, שהפרידו בינו לבין שאר החיילים, ובריו גאזגוס עוד שני אנשים ששמרו עליו. כך אמרו חבריו. המידע היחיד הוא שהטוראי rez'P בא עם החיילים ששוחררו (תיק מס' 2278).

Miguel Angel Hoyo התגייס ב- 30 במאי 1976 והיה פעמיים בביתו לחופשה. ב- 29 ביוני 1977, התייצבה קבוצת אנשים חמושים בבית הוריו, בשכונת מראבו, גנרל רודריגז, פרובינציה של בואנוס איירס. הם רצו לברר את הידיעות האחרונות שקיבלו ממיגל אנחל. ההיעלמות התרחשה שלושים ושלושה יום אחר כך.

וכך מתארים הורי החייל Luis Pablo Steimberg, את נסיבות היעלמו של בנם:

בנו, Luis Pablo Steimberg חייל ממחזור 1955, שירת בפלוגת קומנדו של בית הספר הצבאי של המדינה. הוא נחטף ב- 10 באוגוסט 1976 סמוך ל- 20:30, בפירת הרחובות ראמס ובראון, במורון. הוא היה אז בחופשה שנתית ויצא מהבית כדי ללכת לקולנוע בעיר הבירה, ביחד עם עוד חייל Mario Molfino, מאותו בית ספר צבאי (תיק מס' 1666).

כאשר היו במרחק שני רחובות מהבית, באותה קרן רחוב, ירדו שני אנשים חמושים ממכונית טנדר לבנה, הכריחו אותם לעלות והסתלקו במהירות. מספר שעות קודם לכן ראו כמה שכנים מכונית פז'ו חשודה, בצבע לבן, מס' C-015600 ובתוכה ארבעה אנשים. פרטים אלה נאספו אישית ע"י עדי ראייה. ארנק המסמכים האישיים של לואיס פאבלו נמצא במקום האירוע ע"י השכנים.

לעומת זאת, מספרת Laura Kogan, בתביעתה על חטיפת בעלה, (תיק מס' 1001):

בעלי, Luis Daniel García, נחטף בשעה 1:00 ביום ה- 12 באוגוסט 1976. התעוררנו לקול דפיקות חזקות בדלת הדירה. כשפתחנו, נכנסו לפתע שישה

אנשים, שניים מהם לכושים מדי קרב צבאיים. הם אמרו שהם מפלוגת קומנדו של בית הספר הצבאי של המדינה, בו שירת בעלי בשירות החובה.

בטופס תולדות השירות הצבאי של Gerardo Jorge Cámpora (תיק מס' 299) נכתב: יחידה - קבוצת תחזוקה מס' 1 - התגייס בסן ניקולאס- אזור צבאי חונין. תאריך הגיוס - 26 בינואר 1977. ה- 7 במאי 1977 מצוין כתאריך בו הוצא מרישומי הצבא בעוון עריקה. ציון ההערכה הוא טוב. בארבעת חודשי השירות באל פאלומאר, בקבוצת התחזוקה מס' 1, שירת כנגד בפלוגה ויצא לבקר את משפחתו רק פעם אחת. מספרת אמו Alicia Montaldo de Cámpora :

בננו הגיע הביתה לחופשה ב- 29 באפריל 1977. הוא היה בבית באישור עד ה- 1 במאי 1977. ב- 8 במאי הגיע לביתנו חבר מטעם הסרן Del Moral, כדי לשאול אם הוא בבית ולדרוש שיתייצב בבסיס. כשנודע לנו על נסיבות אלה פנינו לבסיס והקציין הנ"ל ציין בפנינו שביום ה- 1 במאי הגיע באמת בננו לבסיס, החליף את בגדיו, ואז קיבל הוראה לחפש חובש בגדוד ובדרך ערק. הוא הבהיר, שבננו היה במדים, בלי כסף וללא תעודות.

התשובה הלאקונית היחידה של השלטונות להורים, כרוב המקרים, הייתה זו:

הנני למלא את חובתי ומודיע שהחייל Gerardo José Cámpora (C.1958,) (M.I.12.029.036) (מחוז צבאי חונין, סן ניקולס), נמחק מרישומי הצבא ב- 7 במאי 1977 בשל מעשה עריקה ראשון בארגון בו שירת כחייל סדיר בקבוצת התחזוקה מס' 1, תחת מרות מפקדה זו, וכי היום הוא עדיין בחזקת עריק.

הסתירה בין מה שנכתב לבין המאורעות גלויה לעין. הייתכן שחייל בחופשה, שבדעתו לערוק, יחכה עד שיהא עליו להתייצב לתפקידו, ודווקא אז יברח?

אולם במקרה הנדון קיימות ראיות נוספות שיש בהן כדי לשפוך אור על גורלו של החייל Cámpora. חבר לספסל הלימודים מבית הספר התיכון, Pablo Leonardo Martínez, נעצר בעיר סן ניקולס ב- 4 במאי 1977, ע"י אנשים בלתי מזוהים שהעבירו אותו לבית מוסתר, ששכן כנראה מול השכונה של ביח"ר פלסטיוורסאל. בית זה שימש מקום לעינויים. מרטינו מספר:

קשור, בעיניים מכוסות, הכניסו אותי לחדר בו היו עוד אנשים במצבי. עפ"י הנשימה הקטועה, המוכרת לי, הגעתי למסקנה שמי שהיה לידי היה Gerardo José Cámpora, ידיד וחדר ללימודים בבית הספר היסודי והתיכון. אח"כ לקחו אותנו ליחידה מס' 3 של בית הסוהר הפרובינציאלי, כלומר, לבית הסוהר של סן ניקולס. כשהגענו לאגף התאים, הורידו לנו את השרוכים מנעלי הספורט ושאלו אותנו לשמותינו, אולי כדי לרשום אותם. לכן, למרות שענייני היו מכוסות ולא יכולתי לראות אותו, נתברר לי סופית שמי שהיה אתי בנסיעה זו אכן היה Gerardo José Cámpora ולא אחר.

בכל המקרים, תגובות המדינה שנמסרו לשופטים ע"י הארגונים המתאימים, הסתפקו בהסבר על פיו הקורבן לא היה עצור בידי הרשות המבצעת, או בידי שלטונות אחרים, דבר המעיד על זילות בצווי ההבאה שניתנו בבית המשפט.

ז. העלמת עיתונאים

אם להצביע על מגזר אחד, שהחוזק יותר מכול סקטור אחר תחת עינו הפקוחה של מנגנון הרדיפה והדיכוי, יש להזכיר בהכרח את העיתונאים. אין זה מקרה שמספר הקורבנות הגדול ביותר, יחסית לבעלי מקצוע אחרים, בא מקרב העוסקים בתחום העיתונות. מלבד הפגיעה בתחום התרבות, שאפיינה מאז ומתמיד כל דיקטטורה, ברור לחלוטין שהכוונה הייתה להשתיק קבוצה חברתית חשובה, כדי להחניק כל ויכוח ציבורי מראשיתו.

מטבעה, ריכזה הפעילות העיתונאית מאז ומתמיד אינטלקטואלים מכל התחומים, אישים מעולם האומנות והספרות ובעלי רגישות גבוהה במישור הפוליטי והסוציולוגי. בנוסף לזה, האיגודים המקצועיים של עובדי העיתונות נודעו בעמדתם הנחושה להגנת חבריהם ובמלחמתם למען חופש המחשבה.

ב- 24 במרס 1976 הודיעה החונטה הצבאית של הרמטכ"לים, במסמך התקשורת מס' 19, כי 'צפוי עונש של עד 10 שנות מאסר לאמצעי תקשורת שיפרסמו ידיעות, הודעות או מראות, מתוך כוונה להפריע, לגרום נזק, או להשמיץ את פעילות כוחות הצבא, הביטחון או המשטרה'. הזמן שחלף הוכיח בעליל את משמעות האזהרה וממדיה. על הפדרציה הארגונית לעובדי העיתונות הופקד ממונה צבאי; כתבי הסוכנויות הזרות גורשו והוחרמו, וספרים רבים מספריות פרטיות וציבוריות הועלו באש.

העיתון 'לה ראסון' דיווח ב- 29 באפריל 1976, שסגן-אלוף Jorge Eduardo Gorleri, מפקד גדוד 14 של חי"ר מוטס - שהיה בחסות הקורפוס הצבאי השלישי שמושבו בקורדובה - זימן עיתונאים לחזות בשרפת ספרים מאת מחברים מרקסיסטים ודומיהם, שהוחרמו מחנויות הספרים בעיר. סגן אלוף Jorge Eduardo Gorleri ציין כי:

[אנו] שורפים מסמכים מזיקים אלה, אשר מפריעים לשכלנו, לאורח החיים הנוצרי שלנו... ובסופו של דבר גם לקניין הרוחני המסורתי ביותר שלנו, שניתן לסכמו במילים: 'אלוהים, מולדת ומשפחה'.

עיתונאים רבים נעצרו, הועלמו או הומתו. אלה שעמדו בראש מערך הדיכוי ראו בעיתונאים איום להסכמה שאמורה ללוות את כל הפעילות השלטונית - השנויה במחלוקת - וכן את החשאיות והסודיות של פעולת הדיכוי הבלתי חוקי, שמטרתה הייתה להלך אימים על אומה שלמה.

האפשרות שיפורסמו תביעות, או שייוודע על המתרחש, היוותה בשביל המשטר סכנה חמורה למדיניות ההעלמות בכפייה, שכבר הייתה אז בעיצומה. כדי להגשים מדיניות זו היה לעשות דבר מה נוסף, מעבר ליישום אמצעי 'הפיקוח' על קולות המתנגדים, או קולותיהם של אלה המבקשים לדווח באובייקטיביות מסוימת על המתרחש. מן הצורך היה לתת לכל עובדי העיתונות להרגיש את כובד ידו של מנגנון הטרור, כדי להכניע מבעוד מועד כל ניסיון לביקורת על השלטון, ובכך למנוע את צאתו של הרמז הפומבי, ולו הקטן ביותר, על גורלם המחריד של אלפי אנשים שהיו קורבנות למעשי חטיפה יומיומיים.

אף שזו הייתה אחת הבעיות החמורות ביותר שהעיקו על המדינה, ואולי דווקא בשל כך, הוטענה דעת הקהל בקשר למתרחש. בנסיבות אלה נמנעו אמצעי התקשורת בד"כ מלפרסם ברבים את דבר מעצרים של אנשים שלהערכת השלטון נמנו עם גורמים חתרניים. כל אחד ידע שנערכים מעצרים, אך אי אפשר היה לדעת את היקפם, מי האנשים שנעצרו ולאן נלקחו. העיתונים בעלי התפוצה הגדולה ביותר אף נמנעו בשנים הראשונות מלפרסם מודעות, עם שמות המבוקשים, שנמסרו ע"י משפחותיהם.

אוירה זו התאפיינה ב"ממורנדום פנימי מס' 44" של העיתון *'La Voz del Interior'* מקורדובה, מתאריך 22.4.1976, שהופנה אל מזכירות המערכת, בו נכתב:

קורדובה, 22.4.1976. עפ"י הוראת הנהלה זו ובשל הוראות של מטה הקורפוס השלישי של הצבא, אין לפרסם פניות של בני משפחה המבקשים לברר מידע על מקום הימצאם של עצורים.

התוצאה הייתה שמגזרים רבים באוכלוסייה האמינו בתום לב שהבעיה אינה קיימת, או, בשמעם על מקרים ספציפיים, התייחסו אליהם בחוסר אמון, או לכל היותר, ייחסו להם חשיבות של מה בכך. במקביל, בחודשי שלטונה הראשונים של הממשלה דה פאקטו, כשהונח הבסיס הפונקציונלי לביצוע מטרותיה, נחטפו עיתונאים בהיקף רחב ביותר. במשך שנת 1976 נשללה באופן בלתי חוקי חירותם של 45 אנשי עיתונות, מבלי שגופותיהם נמצאו עד היום. בשמונת החודשים שלאחר מכן נעלמו 30 עיתונאים נוספים ומשערים שמספרם הסופי של העיתונאים 'הנעלמים' עולה על מאה, כפי שעולה מהרשימה המצורפת. יש להוסיף שלמעלה ממאה עיתונאים נעצרו מבלי שיובאו לדין, החל מה- 24.3.76. על מספר זה יש להוסיף את מספרם הרב של העיתונאים שנאלצו לעזוב את הארץ מחמת הסכנה שריחפה על חייהם. ועדה זו עיבדה את הדוח שלה באמצעות שפע של פרטים שמצביעים למעשה על השתתפות כוחות המדינה במעשי החטיפה, ההרס, הביזה ואפילו הסחיטה של בני משפחותיהם של הקורבנות.

לדוגמא נביא להלן סיכום של מקרים אחדים:

היעלמו של Héctor Ernesto Demarchi - תיק מס' 802

Demarchi היה עורך העיתון 'אל קרוניסטה קומרסיאל' וחבר הוועד הפועל של איגוד העיתונאים של בואנוס איירס. הוא התפטר מעריכת העיתון מחשש שייעצר בשל פעילותו באיגוד המקצועי. אך ביום ה- 5.8.76 נאלץ לגשת למשרדי העיתון לקבל את משכורתו וכאשר יצא משם, לאור היום, עם חבר לעבודה, נחטף ע"י קבוצת אנשים חמושים, מרחק חמישים מטר מבניין משרד העבודה הארצי. הוא הוכנס בכוח לטנדר מדגם שברולט שמספרו ידוע ומאז נעלמו עקבותיו.

היעלמו של Enrique Raab - תיק מס' 276

עיתונאי זה, שמזלו בגד בו, עבד בשעתו עבור העיתונים: 'קלרין', ו'לה אופניוין' וכן לשבועונים '7 דיאס' ו'ויסיון'. ביום ה- 16.4.77 הוקפה דירתו, ששכנה כמאה מטר מתחנת המשטרה מס' 1, בבירה הפדרלית, באנשים מזוינים. הם הכריחו את השוער להתלוות אליהם עד לדירתו, ירו מטח כדורים בדלת, פצעו את Raab, כיסו בברדסים אותו ואת שותפו לדירה Daniel Giron, והכניסו אותם לרכב שנסע לכיוון בלתי ידוע. כעבור שבוע שוחרר Giron בעוד שגורלו של Raab עדיין לוט בערפל.

היעלמו של Haroldo Pedro Conti - תיק מס' 77

מלבר היותו עיתונאי, היה Conti מעורה גם בתחומי ההוראה, התיאטרון, הקולנוע והספרות. הוא זכה בשורה של פרסים מטעם השבועון 'ליף' (1960), 'פאבריל', על סיפורת (1962), 'מוניסיפל' (1964), אוניברסיטת ורה קרוז (1966), הוצאת ספרים בק'אל (1971) והבית של האמריקות (1975). הוא כתב גם בשבועון 'קריסיס' בבואנוס איירס.

ב- 4 במאי 1976 בחצות, נעצר Conti בשוכו לביתו שבעיר הבירה, יחד עם חברתו לחיים Marta Beatriz Scavac Bonavetti ותינוקם. בדירה היה אמור לחכות להם ידיד. כשהגיעו, ראו את הידיד קשור. אנשים בלבוש אזרחי, הכו בכני הזוג בפראות, כלאו אותם והחלו לריב ביניהם על חלוקת 'השלל': המשכורות ששניהם קיבלו עוד באותו בוקר, אבזרים מכל הסוגים וכו'. הם השאירו רק את הרהיטים הגדולים, גנבו את יצירותיו המקוריות של Conti ומסמכיו האישיים.

את Conti ואת חברו הם לקחו בכלי רכב שונים, ביניהם מכוניתו הפרטית של Conti, שנעלמה גם היא. הגב' Scavac נאלצה לצאת מבעד לחלון עם שני בניה, כיוון שהדלת הייתה נעולה והטלפון נגנב. עפ"י גרסת השכנים, חזרו החוטפים מאוחר יותר, אולי כדי לקחת אותה. היא פנתה מייד לתחנת המשטרה מס' 29, שם התייחסו אליה בזלזול, ואפילו לא הלכו למקום כדי לאשר את מצב הדירה. גם הרשות השופטת לא זיכתה אותה ביחס טוב יותר, וכעבור זמן קצר נגנזו תביעותיה. הגב' Scavac ספרה שבאמצעי התקשורת אמרו לה כי:

הייתה להם הוראה של השלטונות שלא לדווח על חטיפתו של Conti.

אחרי שהוגשו עתירות לצווי הבאה שונים, בלא תוצאות, הוגשה בתאריך 2 במרס 1983 עתירה חדשה לצו הבאה בפני בית המשפט הפדרלי 3, בבירה הפדרלית, מזכירות מס' 7. האלמנטים החדשים שנכללו בעתירה זו הם כדלקמן: א- עיתוני ה-13 בנובמבר 1982 דיווחו על שלושה ארגנטינים שנעצרו בז'נבה, שוויץ, והצהירו כי השתייכו לקבוצות סודיות של דיכוי פוליטי, השתתפו במבצעי חטיפה וסחיטה, ואת הכופר שלהם עמדו לגבות בארץ שבה נתפסו. הם אמרו גם שיש בידם מידע על גורלו של Conti ('קלרין' 13.11.82). ב- על סמך צילומי שלושת העצירים שפורסמו בשוויץ (Bufano, Martínez ואחרים), זיהתה הגב' Scavac את 'הידיד' שהיה בדירתם לפני שהגיעו חוטפי Conti. האיש הציג עצמו בשם Juan Carlos Fabiani, הוא הגיע לביתו של Conti שבוע לפני החטיפה כדי 'לבקש מקלט', כי הרגיש לדבריו 'שהמשטרה רודפת אחריו בשל פעילותו הפוליטית'. למעשה הוא היה Rubén Osvaldo Bufano שהשתייך, עפ"י הצהרותיו, לגדוד 601 של הצבא. בניו של Conti - Marcelo Haroldo ו-Alejandra - מנישואיו הראשונים, זיהו גם הם בזמן המשפט שהאיש בצילומים היה אותו 'ידיד' שראו בבית אביהם. ג- טוראי חיל הים לשעבר Raúl David Vilaríño זוכר שראה את Conti עצור ב-ESMA ומאוחר יותר אף זיהה את תמונתו.

היעלמו של Rodolfo Jorge Walsh - תיק מס' 2587

עפ"י התיאור המפורט והבהיר שנחנה בתו של הסופר, Patricia Cecilia Walsh, עולה שחטיפתו בוצעה ב-25 למרס 1977, בעיר הבירה, סמוך לתחנת קונסטיטוסיון, אליה הגיע כדי לערוך סידורים, מביתו שביישוב סן ויסנטה, פרובינציה של בואנוס איירס. יום קודם עסק בהפצת מכתב פומבי לחונטה הצבאית השלטת, בו יצא נגד חילול זכויות האדם והנזקים לכלכלת המדינה, שאפיינו את המשטר.

בתאריך בו נעלם, אמור היה להימצא בדירה בבואנוס איירס, עם חברתו לחיים, עמה התגורר שנים מספר. לאחר שבושש להגיע, היא החליטה לגשת לבית בסן ויסנטה. כשהגיעה למקום, ראתה על ארבעת הקירות החיצוניים של הבית, סימנים רבים של כדורים בקליבר רחב. הבית נבזז כולו. בחצר הבית היו סימני פיצוץ של רימוני יד. עפ"י עדות השכנים, הגיעו בשעות הלילה קרוב לארבעים גברים חמושים כנשק כבד ותקפו את הבית במשך למעלה משעתיים עד שנוכחו שהבית ריק מדיירים.

אירועים מסוימים העמידו את העיתונאי בתחושה של חוסר ביטחון וערנות. בתו, María Victoria Walsh, נהרגה ע"י כוחות הביטחון ובכיתו, על הדלתה של הטיגרה, נערך חיפוש וכל רכושו נבזז. בין חפצי הערך שנגנבו מביתו בסן ויסנטה היו כתבי היד המקוריים של כל יצירותיו, כולל אחת שטרם פורסמה - פרי עבודתו האינטלקטואלית שנים ארוכות.

מערויות רבות שנמסרו בפני ועדה זו מפי Sara Solars (תיק מס' 4442); María Alicia M. de Pirles (תיק מס' 5307) - מתברר ש-Walsh היה מת כשהובאה גופתו לבית הספר למכונאות של חיל הים. עם זאת, עדה נוספת - Graciela Beatriz Daleo (תיק מס' 4816) אומרת שראתה ב-ESMA מסמכי זיהוי וכתבים אישיים השייכים לקורבן. עדותו של Enrique Mario Fuckman (תיק מס' 4687) מחזקת דברים אלה. לדברי בתו של Walsh, גם אחרים, כד"ר Martín Grass, ראו את גופתו של הסופר. התביעה על מעשים אלה הוגשה בבית המשפט הפדרלי ב-5 ביוני 1984 והיא מתנהלת בבית המשפט מס' 4 של הבירה הפדרלית.

עתונאים נעלמים

שם משפחה ושם פרטי	תעודה	גיל	מועד	תיק מספר
		משוער	ההעלמות	
Adur, Claudio César	CI. 06461044	26	11.11.76	2875
Aiub, Ricardo Emir	DNI. 10103765	25	09.06.77	6241
Alvarez, Lucina de Barros	LC. 05096739	31	07.05.76	APDH.
Amadio, María Elena		30	29.03.76	250 (Clamor)
Ariza, Andrés Lucio	LE. 06518723	36	22.07.76	APDH.
Ascone, Juan José María	CI. 05855377	29	18.05.77	5774
Asenjo, Jorge Alberto	LE. 04884288	37	12.06.76	APDH.
Baradino, Rolando				544 (Clamor)
Barros, Oscar Osvaldo	CI. 03722183	40	07.05.76	909
Bedoian, María de Ikonicoff	CI. 00289805		12.06.77	4950
Bertholet, Horacio Félix	LE. 05397030	28	01.10.76	19
Bustos, Miguel Angel Ramón	LE. 04355985	43	30.05.76	19
Capdepon, Juan José		45	01.04.78	4093
Carri, Roberto Eugenio	LE. 04356782	36	24.02.77	1861
Casadidio, Aldo Néstor	CI. 08145221	31	07.12.76	5219
Ceretti, Conrado Guillermo	LE. 04633801	32	27.07.76	6378
Colmenares Berros, Jaime J.	Pas. V 389710	27	02.01.77	6928
Conti, Haroldo Pedro		47	05.05.76	77
Costa, Carlos Alberto			03.05.76	2901
Danquen, Daniel Alberto			15.05.77	1824 (Clamor)
De Marchi, Héctor Ernesto	LE. 07373093	29	05.08.76	802
Defiri, Eduardo			01.01.77	1868 (Clamor)
Delgado, Julián		44	04.06.78	135
Denis, Carlos María	CI. 05264751	31	27.03.77	407
Domínguez, Mabel J. de			01.01.77	APDH.
Dorigo, Pablo Hermes	CI. 06278052	26	20.08.76	766
Dorronzoro, Dardo S.	LE. 00697931	63	25.06.76	1245
Eguren de Cooke, Alicia G.	LC. 00147960	52	26.01.77	6995
Espinosa, JoséGuillermo	DNI. 92192435	38	18.01.76	6951
Fernández Pondal, Rodolfo	CI. 05773108	29	05.08.77	2620

שם משפחה ושם פרטי	תעודה	גיל משוער	מועד ההעלמות	תיק מספר
Ferraris, Claudio Arnaldo	CI. 07496052	21	30.07.77	4660
Fossati, Ernesto Luis			26.11.76	APDH.
Foulkes, Jorge Horacio	DNI. 11599059	22	17.03.78	1832
Freijo, Héctor Manuel	CI. 06988117	42	17.01.76	1555
Gatti Antuña, Gerardo F.	CUr. 0606306	45	09.06.76	7304
Gelman, Marcelo Ariel	06827025	20	24.08.76	7145
Gleyzer, Raymundo	CI. 0484493	34	27.05.76	3210
Gómez Quesada, Rubén			30.12.78	3016 (Clamor)
Gómez, Celica			31.01.78	APDH.
Gorrini, Alberto Jorge	CI. 05567388	28	03.06.77	3356
Guagnini, Luis Rodolfo	CI. 04383710	33	21.12.77	1060
Guerrero, Diana Griselda	DI. 03904404	42	21.07.76	249
Habegger, Norberto A.	CI. 06672249	37	31.07.78	3501
Harriague, Jorge Rodolfo	LE. 08401043	29	01.12.77	APDH.
Herbalejo, Jorge			31.05.78	3276 (Clamor)
Hernández, Mario			24.03.76	982
Herrera, Mario		20	24.05.76	3311 (Clamor)
Higa, Juan Carlos	CI. 05650503	29	17.05.77	2809
Hopen, Daniel Saúl		37	17.08.76	4117
Idelman, Mario Hugo			29.09.76	3391 (Clamor)
Ikonikoff, Mario Ignacio	04767411	35	12.06.77	4942
Illa, Santiago José	DNI. 10206908	26	09.03.76	5207
Kolliker Frers, Alfredo A.	DNI. 0575773	58	09.12.77	3527
Lugones, Susana			26.12.77	3952 (Clamor)
Martín, Francisco Eduardo	LE. 08248008	32	14.05.77	4131 (Clamor)
Martínez, Mario		32	23.01.77	4230 (Clamor)
Marín de Ramírez, Elsa	LC. 01877000	40	30.05.78	APDH.
Martínez Suárez, José Mario	CI. 06732839	32	23.12.77	4217 (Clamor)
Marucco, Herald Juan	LE. 07733991	34	03.05.77	4775
Medina, Susana B. de B.	LC. 05159196	32	01.10.76	1795
Melo Cuesta, Nebio Ariel		34	08.02.76	3873
Molteni, Liliana Edith	DNI. 10536403	24	21.06.76	1240
Monaco, Luis Carlos	LE. 07998473	30	11.01.78	104
Moyano Vega, Daniel			76	APDH.
Oesterheld, Héctor Germán	CI. 01757193	57	03.06.77	143
Pérez, Carlos Alberto	CI. 04368769	38	08.05.76	5668
Pérez, Marta			01.04.76	5276 (Clamor)
Perrier, María José			30.10.76	4559
Perrota, Rafael		50	01.07.77	1222
Pipino, Bruno Tomás			24.06.76	APDH.
Poggio, Horacio Norberto	LE. 05820969	35	23.06.76	2439
Raab, Enrique	CI. 02974452	45	16.04.77	2776

שם משפחה ושם פרטי	תעודה	גיל משוער	מועד ההעלמות	תיק מספר
Ramos, JoséEduardo	DNI. 11475729	21	01.11.76	1126
Sajón, Edgardo		40	11.04.77	6095 (Clamor)
Santoro, Roberto Jorge	LE. 04286386	38	01.06.77	3832
Satragno, Juan Miguel	LE. 05058878	33	26.02.78	3396
Seib, Víctor Eduardo	LE. 07682881	38	30.07.77	1494
Servir, Santiago			07.09.76	1457
Speratti, Horacio Rodolfo	LE. 04168372	39	06.06.76	1102
Suárez, Eduardo	LE. 08250314	30	12.08.76	3579
Villa de Suárez, Patricia		26	14.08.76	2619
Walker, Enrique Juan R.	CI. 03630055	34	17.07.76	2129
Walsh, Rodolfo Jorge	02845022	50	25.03.77	2587
Wenner, Tilo	CI. 03440860	44	26.03.76	1109

סה"כ 84 מקרים.

ח. פעילים באיגודים מקצועיים

מכלל העצורים-נעדרים שבגינם הוגשו תביעות לוועדה הלאומית בדבר העלמם של בני אדם - 30.2% היו פועלים ו- 17.9% שכירים (מתוך 21% שמהווים הסטודנטים, עבד אחד מכל שלושה).
בסעיף 2 (הנקרא 'מיסיון') של הצו הסודי 504/77 (המשך המתקפה נגד החתרנות) - שבא במקום הפקודה 222/76 ('מבצע ניסוי בתחום התעשייה') ומורה לשרוף אותה, אפשר לקרוא את הטקסט הבא:

הצבא יפעל באופן סלקטיבי במפעלי תעשייה ובחברות ממשלתיות, בתיאום עם הארגונים הממשלתיים הקשורים למגזר זה, כדי לעודד ולנטרל עימותים שמקורם בעובדים, כתוצאה מהסתה חתרנית, על מנת למנוע תסיסה או התקוממות המונית וכדי לתרום לתפקודו החלק של מנגנון הייצור במדינה.

שר העבודה דאז, האלוף Horacio Tomás Liendo אמר:

...בקשר לחתרנות בתחום התעשייה, ידוע לנו על ניסיון לפתח באופן נרחב ואינטנסיבי מבצע של טרור והפחדה בקרב המגזר היצרני. יש להתוודע לצורת הפעולה של המתקוממים בתעשייה, כדי לפעול נגדה ולהרסה. דבר זה בא לביטוי באחדות מן הדרכים הבאות: בהטפה האישית והקבוצתית לכיבוש מעמד הפועלים, בעמידה בראש הדרישות המזויפות של סקטור זה, ביצירת מאבקים מלאכותיים כדי להביא לעימות עם המעבידים ולהשמצת המנהיגים האמיתיים של הפועלים. כתוצאה מכך הממשלה וכוחות הצבא השקיעו את המאמץ המקסימלי ומרב האמצעים שבידיהם, כדי להבטיח את חופש העבודה, הביטחון המשפחתי והאישי של מעבידים ועובדים והשמדתו של האויב של

כולם. עם זאת, עלינו לזכור היטב את אלה שסטו מהמסלול הנורמלי של התהליך, בחפשם אחר רווח אישי או קבוצתי, ובכך הפכו עצמם לשותפים לדבר עבירה לאותם מתקוממים שעלינו להשמידם. כמו כן יש לזכור את אלה שאינם מעזים לשאת באחריות הנדרשת מהם ('לה נסיון', 12.11.77).

איומי הדיכוי הופנו בשרירות, בשל חוסר הדיקו המכוון, לעבר כל סקטור או אדם. דאגה דומה מופיעה בדברי הכומר הצבאי, מונסניור Víctor Bonamin :

...המדינה כולה נוכחה לדעת שהאיגודים המקצועיים צברו תמיד כוח השפעה, רכשו כוח פוליטי מופרז, ונראה שברצונם להשיג לעצמם מחדש השפעה זו - אם בכלל איבדו אותה אי פעם... ('לה נסיון', 12.11.77).

מעיון במועדי מעצרים של העובדים שהיו, או עודם, נעדרים, גילינו שאחוז גבוה של המעצרים נעשה ביום ההפיכה, או בימים הסמוכים לו.

המספנה 'מסטרינה' שבאזור הצפוני של בואנוס איירס, הייתה זירת המעצרים של נציגי הפועלים ב- 24.3.76 : Hugo Javier Rezeck (תיק מס' 658) שאישתו נחטפה אף היא מביתה ב- 16.3.76, שעה שחיפשו אותו; Jorge , Salvador Pandolfino ; Boncio Ayala ו- Zoilo Alborno ,Lezzano שחשובה עדותה של אמו, שמצהירה שמאז החטיפות 'לא היו נציגי עובדים חדשים בחברה'.

כולם היו עצורים בתחנת המשטרה בטיגרה, לשם יכלו בני המשפחה להביא להם מזון ובגדים במשך שבוע אחד, שבסיומו נמסר להם כי 'מי שהביא אותם, לקח אותם'. Hugo Javier Rezeck נראה בקמפו דה מאז'ו ע"י Pedro Palacios García (תיק מס' 5603).

מספנה אחרת באותו אזור, שנפגעה גם היא קשה ע"י מערכת הדיכוי, הייתה מספנת 'אסטארסה' מסן פרנדרו. אחת התביעות, הנוגעת להעלמו של Rodolfo José Iriarte (תיק מס' 6674), נציג עובדים וחבר הוועד הפנימי לביטחון תעשייתי של המספנה, מציין כי הוא נעצר במקום עבודתו ב- 24 במרס 1976, בשעה 6 בבוקר, עם עוד 60 פועלים ועובדי החברה בפקודת רב-סרן Ricardi, מבית הספר להנדסה של קמפו דה מאז'ו. אשת הנערר מצהירה כי:

...בתאריך זה נעצרו כשישים פועלים ועובדים, עפ"י רשימה של העובדים בחברה, שנשאו אתם המדכאים (כך אמר רב-סרן Ricardi עצמו, לתובעת). הקורבן נלקח במכוניתו הפרטית לתחנת המשטרה בטיגרה. היא איתרה את עקבות בעלה במקומות מעצרו עד הגיעה למחנה דון טורקואטו, ומשם אבדו עקבותיו.

בדון טורקואטו נתבקשה להביא לבעלה אנטיביוטיקה ותרופות כי היו לו בעיות, כך נאמר לה ע"י השומרים. משם הוציאה בגדים מלוכלכים של בעלה שהיו מוכתמים ביוד, מכך הסיקה שהיה פצוע, והשאירה לו בגדים נקיים. עד סוף

חודש אפריל 1976, היה בעלה עצור בדרך טורקואטו, שם נמסר לה שכתאריך זה הוצא מהמקום, בלי הסברים מי עשה זאת ולאן נלקח. באחד מאותם חיפושים אחרי בעלה, יצרה קשר עם בית הספר למהנדסים של קמפּו דה מאז'ו ושם נתקבלה על ידי רב-סרן Ricardi שאמר לה שהוא עצמו עצר את בעלה עפ"י הוראות שקיבל, ושהוא נתון בידי שלושת הרמטכ"לים. היא הוסיפה שאדם ממשרד הפנים שאינה יכולה לזהות, נתן לה לקרוא בתיק מס' 178.383/76 בו נאמר ש- Rodolfo José Iriarte עצור ונתון בידי אזור 710 ומקום הימצאו בלתי ידוע. כל זה ברוח מהעיר לה-פּלטה מתאריך ה- 9 ביוני 1976 בערך.

ב- 20 במאי 1976 נעלם Ramón Humberto Poiman . ב- 10 ביוני נעלם Hugo Rivas וב- 29 בספטמבר Jorge Elbio Lescano. ארבעתם היו נציגים של העובדים באסטארסה.

ב- 24 במרס 1976 נעלם René Salamanca, המזכיר הכללי לשעבר של המכונאים בקורדובה (SMATA), (תיק מס' 6541). עפ"י עדויות שנתקבלו בוועדה זו, בביקורו של האלוף Menéndez בקמפּו לה-פּרלה, ציווה להביא את Salamanca בפניו ואחרי יכוח ביניהם שמעו את האלוף Menéndez אומר בצאתו: 'את זה אתם 'מעבירים' לי במשאית הראשונה...'

Graciela Geuna (תיק מס' 764), אומרת:

Tomás Di Toffino נחטף ב- 30.11.76 אך למיטב הבנתי החלה התוכנית לחטיפתו להירקם הרבה קודם לכן. למעשה היינו, החטופים מלה-פּרלה, בני ערובה, שיכולנו לשרת מטרות מדויקות של אנשי הצבא. בספטמבר 1976 נחטף Patricio Calloway, בלונדיני, מזוקן, עיניו בהירות, בן 22 בקירוב, חבר בנוער הפרוניסטי. זמן קצר לפני שפרצה שביתת עובדי החשמל ב- Luz y Fuerza - בקורדובה, החליטו אנשי הצבא של המחנה להגדירה בלתי חוקית, או כפי שהם אמרו 'Montonerizarla', ובכך מצאו להם עילה לכנותה 'חתרנית'. לשם כך הדפיסו אנשי הצבא בלה-פּרלה כרוזים שהם עצמם חתמו בשם ה- Montoneros. כרוזים אלה קראו לעובדי החשמל להצטרף לשביתה. כאשר התחילו עובדי החשמל בצעד זה - ושמשו פעם נוספת מופת בהתנגדותם הנחושה לדיקטטורה הצבאית בפיקודו של Tomás Di Toffino ואחרים בלה-פּרלה - אירע דבר יוצא דופן: לילה אחד לקחו רק את Patricio, מה שנראה מוזר בעינינו, כיוון שה'מעבירים' נעשו בדרך כלל ביום ובקבוצות גדולות. מאוחר יותר נודע לנו שהרגו את פטריסיו מול ה-EPEC. בכלי התקשורת הם אמרו שהדבר קרה במהלך חילופי אש בין כוחות החוק לבין איש ה'מונטונרוס' שקרא לשביתה. לצורך ביום התקרית המדומה הזו, שמו בידי פטריסיו את הכרוזים שאנשי הצבא הדפיסו קודם לכן, בלה-פּרלה... כך הוציאו את השביתה אל מעבר לחוק, ניסו לזרוע פחד בין העובדים, וטכסיס מקאברי זה נסתיים בחטיפתו של Tomás Di Toffino זמן קצר מאוחר יותר. היה זה מעגל אכזרי: פטריסיו נרצח כדי להצדיק את דיכויים של עובדי החשמל. הכרוזים נעשו בלה-פּרלה. Di Toffino נחטף והובא ללה-פּרלה. הכל התחיל והסתיים בלה-פּרלה.

כאשר Tomás הגיע ללה-פרלה, כיוון שלא הצליחו להוכיח את השתייכותו הפוליטית, הכניסו אותו לרשימה היומית על תקן של 'שמאלני סמוי'...
Tomás 'הועבר' ביום שני, ה-20 או ה-21 בפברואר. ביום זה בא האלוף Luciano Benjamín Menéndez לפקח בשעת 'המעברים'. נאמר לנו שבמקרה של Tomás ינצח האלוף Menéndez על ההוצאה להורג, כדי 'לתת דוגמא', לגבש את החיילים, וכו'.
לא הייתה זו התקרית המדומה היחידה שאורגנה ובוימה ע"י הקורפוס השלישי.

מכאן ניכר בעליל הקשר ההדוק ששרר בין פעילות האיגודים המקצועיים והמאבקים הנובעים ממנה, לבין היעלמותם של בני אדם. כזה היה גם מקרהו של המזכיר הכללי של האיגוד המקצועי של עובדי החשמל בכירה הפדרלית, Oscar Smith, שנעלם ב-11 באפריל 1977, בעת ביצוע פעילות של האיגוד המקצועי.

בדומה לכך, מכילה התביעה שהגיש מר Rosendo Abadía - על העלמן של בנותיו Felicidad Abadía (תיק מס' 474), בת 25, ו-Dominga Abadía בת 27, (תיק מס' 667) - האשמות חמורות שהביאו את המקרה לדיון בפני השופט הפלילי Rolando Juan Satchmalieff מהפרובינציה של בואנוס איירס.

בתביעתו טוען Abadía:

...בין החברה לעובדים החל מאבק עקב בקשתם להעלאת שכר. לכן כינס הממונה מטעם הרשויות את העובדים ואמר להם שאם לא יוותרו על דרישתם, ולא יסכימו לקבל משכורת עפ"י התפוקה במקום שכר יומי, משהו יצטער על כך... דברים אלה נאמרו ע"י המפקד Máximo Milareck שהיה הממונה מטעם הרשויות על האיגוד המקצועי והמפעל כאחד. בהמשך נקראו שניים מעובדי המפעל, Pablo Villanueva ו-Rodríguez, למשרד העבודה, שם, בנוכחות מר Penna, מנהל מחלקת כוח האדם של המפעל, המפקד Máximo Milareck וסרן בשם Martínez - אמרו להם שיורו לחבריהם להפסיק את השביתה, שאם לא כן יועמדו תחת החוק הצבאי או צו 20.400 שאסר צעדים כאלה. הוכח שמר Pablo Villanueva נחטף מאוחר יותר כמו בנותיי, עוד באותו לילה. כמו כן, אני חייב להצהיר עפ"י דברי אישתו של Pablo Villanueva, שבעלה נקרא, לתחנת המשטרה הצבאית של בולוגנה, סמוך למועד המאבק ושם נאמרו לו דברים דומים...

בנותיו של העד נחטפו ב-2 בנובמבר 1977 ע"י אנשי צבא, כפי שנראה:

...בכל פינת רחוב עמדו שתי משאיות של הצבא הארגנטיני. באותו לילה נלקחו מבתיים חמישה אנשים שעבדו באותו מפעל Lozadur S.A. ...

הדבר המשמעותי ביותר שנראה למר Abadía היה שמפקד המבצע:

...עסק בבדיקת החדרים של בנותיי. שמעתי אותן בוכות כשציווה עליהן להתלבש. שמעתי אותו גם אומר להן: "מה אתן מסתכלות עלי כך? כאילו שלא ראיתן אותי אף פעם".

אחד המקרים המאלפים ביותר הוא זה שארע במפעל פורד, בגנרל פאצ'קו, פרובינציה של בואנוס איירס, בו התרכזו פעילות הדיכוי בניציגי העובדים. נאסף מספר רב של עדויות, מהן בחרנו את הבולטות ביותר. בכל המקרים, מדובר בבני אדם שהיו בגדר 'נעדרים' במרכזי מעצר חשאיים, שבשלב מאוחר יותר 'נעדרו עפ"י החוק' והיו בדרך כלל עצורים בידי הרשות המבצעת הארצית לפרקי זמן שונים, עד שזכו לבסוף להשתחרר.

מן העדויות שהוצגו בפני ועדה זו בולטים לעין הפרטים הזוהים: זמני המעצר, פעילות הקורבנות באיגודים המקצועיים וכד'.

Adolfo Omar Sánchez (תיק מס' 7683) מתאר:

...ביום 25.3.76 זומנו נציגי ועדי העובדים לפגישה בה נכחו מטעם המעביד Galarraga, הממונה על יחסי העבודה, Marco, מנהל ה-pressing plant ו-Luis Pérez, נציג העובדים. בפגישה זו הודיע להם Galarraga שהחברה לא מכירה יותר בזכותם להיות נציגי העובדים. עם סיום הפגישה הוא אמר להם בלעג "אתם תשלחו ד"ש לחבר שלי, Camps..."

(...) העד לא ידע באותו רגע, במי המדובר, עד ליום מעצרו...
...נציגי הפועלים שנכחו באותה פגישה היו: העד, Murúa, Amoroso, Stortini, Castelli, Villagra, Manzano, Chitarrone ואחרים שאיני זוכר במדויק...

(...) ב- 28.3.76, בשעה 21:00 בערך, היה בבית ושיחק עם בנותיו כשראה מבעד לחלון שתי מכוניות טורינו ללא מספר זיהוי עומדות לחנות ומהן ירדה קבוצת אנשים שדפקו בדלת.

(...) הם היו שבעה או שמונה בני אדם. אחדים מזוקנים וחובשי כובעים. הם לבשו מעילים קצרים ונשאו אתם כלי נשק ארוכי קנה ו'יטאקא'. למפקד המבצע קראו קפיטן. הכניסו אותו בכוח לאחת המכוניות.

(...) באותו רגע שאלו אותו אם הוא מכיר את Juan Carlos Amoroso ואמרו לו שיחפשו אותו ויהרגו את שניהם, ואת כל הפרוניסטים ויזרקו אותם לנהר. Sánchez מדגיש שלא השתייך ואף לא השתתף בפעילות של אף מפלגה פוליטית, הוא רק מילא תפקידים באיגודים מקצועיים...
כעבור כמה ימים נלקחו למקום בו היו חברים נוספים מ'פורד' וממפעלים אחרים, כגון Astarsa, Terrabusi ומספנת Sánchez...

הייתה זו תחנת המשטרה באינחניירו מאשביץ, כפי שעלה מבדיקה שעשתה הוועדה ב-12 בספטמבר 1984.

אחרי אותן פלישות לילות שהוזכרו, אמרו אנשי המשטרה כי 'היו פה אנשי צבא...'

לאחר שהוחזק שם חודשיים, לקח אותו קצין צבא במדים, כדי לגבות ממנו הודעה.

הוא שאל אותו איזה תפקיד מילא בבית החרושת ואמר שבקרוב יוציאו אותו לחופשי, כי הדוחות לגביו חיוביים. כעבור חודשיים בערך, ב-19.5.76 הועבר עם חבריו לכלא בווילה ד'ווטו, לתא החמישי. התא נועד לשניים והוא היה שם עם עוד שלושה עצורים. בדווטו נמסר לו שהוא בידי הרשות המבצעת הארצית.

אפשר לצרף לעדות זו את עדותו הזוהה לחלוטין של האב José María Murúa (תיק מס' 7688), ושל נציג העובדים של פורד, שמוסיף פרט נוסף:

...באווירה מבודחת ומתובלת בלעג, כגון: 'החגיגה נגמרה'; 'תשאל לי את הרקטה כי הכדורים בידינו', צועק האדון (אם אפשר לקרוא לו כך, מעיר העד) על Galarraga Amoroso ואומר לו: "תמסור ד"ש ל-...Camps"

עדותו של נציג אחר של עובדי פורד, Francisco Guillermo Perrota, דומה להודעות הקודמות.

Pedro Norberto Troiani (תיק מס' 1638), גם הוא נציג עובדים של פורד, מוסיף פרטים:

(...) בשנת 1970 נבחר בבחירות חופשיות ע"י חבריו לנציג האגף, תחת פיקוח ואחריות של SMATA. במסגרת הנאותה ובהרשאת החברה, נערכו בחירות חדשות, בהן נבחר שוב, וכך גם בשלישית, בבחירות שאחריהן. כל זה מעיד על מעמדו הטוב כאדם, כחבר לעבודה וכנציג עובדים. עד יום מעצרו, היו יחסיו כנציג העובדים, עם החברה, טובים.

(...) במרס 1976 פרצה ההפיכה הצבאית. החל מאותו יום חל שינוי חד ביחסים בין החברה לבין העד ועמיתיו. טרויאני אומר שהחל מיום ה-25 החלו המעצרים הראשונים של חבריו בתוך המפעל. מכאן הם ביקשו הסברים על שימוש לרעה בסמכות, שנעשה כלפי אותם חברים במפעל. כאן התערב מנהל המפעל וביקש שישמרו על קור רוח, כי הם מוכנים לקחת את מי שיהיה. החל מאותו יום לקחו שניים או שלושה אנשים בכל יום. הוא מעיד שהדבר נעשה בידי אנשים במדים שהשתייכו לצבא ולמשמר החופים. ביום שלישי ה-11 באפריל 1976, בבוקר, נעצר העד...

(...) חברה אדירה זו שמה אותנו ללעג ולקלס, בהעמידה פנים כאילו שאין לה כל קשר עם המתרחש. שלחו לנו מברקים שונים, בהם נדרשנו להתייצב במקום העבודה תוך 24 שעות, או שייאלצו לפטר אותנו בגין הפקרת העבודה. הוא מעיד שאשתו ענתה במברק במילים אלה: 'נעצר בתוך החברה, בתחנת המשטרה טיגרה, כידוע לכם היטב'. חברת פורד דחתה את המברק כחסר שחר. אשתו הצליחה לקבוע פגישה עם הממונה על יחסי העבודה, מר Fernández

(שנפטר בינתיים), שאישר בפניה לאחר שיחה ארוכה, שהחברה פעלה ישירות באירועים אלה. הוא קיבל אותה מספר פעמים בביתו בסן איסידרו, כדי לשלם לה את השכר הדו-שבועי שהוא בעצמו הסדיר...

Juan Carlos Amoroso (תיק מס' 1638), בעדותו החשובה, מצהיר :

...ב- 23.3.76 כינסה החברה את צוות הנציגים שהיה ב-pressing plant. בנוכחות נציגים מטעם המעבידים, מר Marcos (מנהל המפעל), Pérez (נציג העובדים), ו- Galarraga (הממונה על יחסי העבודה), והחברים Murúa, Sánchez, העד ואחרים מטעם הפועלים. באותה פגישה קרא מר Galarraga מתוך נייר שנמסר לו, לדבריו, ע"י אלון-משנה שסירב לזהותו, כי 'די במילה שלו', כדי להתרות בהם להתמסר לעבודתם ולשכוח מכל דרישותיהם, וציין שכל הבעיות נגמרו. כיוון שהם היו במו"מ על הסכם עם החברה, על פיקוח חשבונות המשכורות שלהם, שאל העד את Galarraga על נושא זה. הוא עיוות פניו, התקרב אליו ואמר: 'אתה צודק, הפגישה נגמרה'. הוא הושיט לו יד ואמר: "Amoroso, תמסור ד"ש ל- Camps". מר Marcos (מנהל המפעל), פרץ בצחוק. הוא שאל מי האיש, כי לא הכיר אותו, ונענה: "עוד תכיר אותו", ושניהם התרחקו בצחוק...

...כשירד מהמדרגות, חיכה להם מר Herreros מנציגות העובדים של החברה, שאמר בצעקות: "תחזירו את הכדור, הרקטה עכשיו בידנו!" כל זה נאמר באותו טון חגיגי של ההנהלה. המשיכו לעבוד כרגיל עד ה- 28.3.76 בלילה, עת הופיעו בביתו של העד שתי מכוניות מלאות אנשים חמושים, דפקו על הדלת בחוזקה עד ששברו אותה, איימו עליו בנשק, שאלו אותו אם היה נציג פורד, אחד מהם הראה כרטיס Kardek עם תמונתו, ושאל אותו אם הוא מזהה את עצמו... כאשר הסתכל בתמונה, ראה שזו התמונה שהייתה בכרטיס הכניסה שלו לבית החרושת, שצולמה לפני תשע שנים. הוא ניסה לקחת אתו מסמכים, אך נאמר לו שלא יהיה זקוק להם במקום שאליו הוא הולך, אבל שייקח אתו סוודר, וכאשר עלה לאחת המכוניות, כיסו בו את ראשו, השכיבו אותו על ריצפת המושב האחורי, שם היה אדם נוסף שמייד זיהה כנציג האגף להרכבת חלקים, Chitarone. הם נלקחו למקום מעצר, והוכנסו לצינוק עם עוד אנשים.

...מאחר שהמדכאים לא חזרו במשך שישים שעות בערך, הם התחילו להסיר את הברדסים והקשרים ואז ראו שנמצאים שם Sánchez, Murúa, Chitarone והעד, ובצינוק שמולם היו Cantelo ו- Manzano (כולם בתיק מס' 1638), חברים שלא ראה כבר כחודשיים, כיוון שהתפטרו מהחברה. הם ביקשו מים מאנשים שעברו, בצעקות, פעמים רבות, אך לא קיבלו דבר כל הזמן. בלילה השני, נכנסו בחשכה, ותחת איומי נשק, כיסו אותם מחדש בברדסים, קשרו אותם ואיימו להורגם אם יפתחו את הקשרים... ביום הרביעי באו, צילמו אותם, נתנו להם מים והזדהו כאנשי משטרת הפרובינציה של בואנוס איירס, מחנה מאשביץ'...

מאוחר יותר, הוא מספר, שהועברו לתחנת המשטרה, בטיגרה, שם לא עינו אותם, אך בוצעו עינויים באנשים אחרים.

הוועדה הוכיחה את קיומם של מרכזי מעצר אלה, בתחנת המשטרה ובטיגרה, בבדיקה בשטח, ב- 12 בספטמבר 1984.

...ביום שלמחרת אמרו אנשי המשטרה שאנשי הצבא היו שם, שהם לא ידעו כלום, אך שייצפו לגרוע ביותר...

Amoroso הועבר לווילה דווטו ושוחרר על תנאי ב- 23 במרס 1977.

Adrián Horacio García Pagliaro (תיק מס' 4047), נחטף בפתח הקופה הלאומית לחיסכון ולביטוח, בשכונת הקונגרס. חוטפיו חיכו לו בשתי מכוניות במגרש החנייה שהיה שמור לוועד לייעוץ חקיקתי, שהכניסה אליו מותרת למכוניות רשמיות בלבד. כל המבצע אירע ב- 28 במרס 1977 בשעה 15:17, תחת עינם הפקוחה של אנשי המשמר -

...שלא רק שלא התערבו להגן על בני, אלא - כשהוא ניסה לחזור למוסד כדי שלא יחטפו אותו - הם חסמו את דלתות היציאה, מנעו ממנו להיכנס, ונשארו בפנים עם יתר העובדים שעמדו לצאת...

...אני רוצה להצהיר שבתאריך זה עמד אלון-משנה בדימוס Héctor Enrique Walter בראש הקופה הלאומית לחיסכון וביטוח; מנהל הביטחון היה מר Adolfo B. Cuenya ומר Enrique Calvo היה המשנה למנהל הביטחון. אני מעריך שהם היו אחראים על אנשי הביטחון של המוסד ועל השוטר שהיה בתורנות במקום.

יחד עם זאת, מצהיר ששלושה אנשים שזיהו עצמם כשייכים למחלקה נגד גניבות של המשטרה הפדרלית, חטפו מהמוסך שנמצא ברח' מקסיקו 1586, את המכונית פיאט R 600 אדומה, בבעלותי, מס' לוחית 615450, מדגם 1974. לא פרצו לדירה. בהזדמנות אחרת ביקשתי מאלון-משנה בדימוס Hector EterWa שידווח לי מה אירע לבני, והוא ענה לי... שבני נחטף בידי גורמים חתרניים שחדרו למגרש החנייה של C.A.L (ועד לייעוץ חקיקתי) במסמכים מזויפים...

Adrián Horacio García Pagliaro נראה במרכז המעצר החשאי 'קינטה דה סרה' בקסטלר, ע"י חברה לעבודה Carmen Graciela Floriani (תיק מס' 7372). צעירה זו, נציגת משנה בקופה לחיסכון וביטוח, נעצרה ב- 2 ביוני 1977, בפתח הקופה, בשעה 17:00 בשעת היציאה הרגילה. מתוך עשרים ושישה העובדים שנחטפו מקופה זו, 17 עדיין נעדרים, 19 היו נציגי עובדים.

המזכיר הכללי של CTERA, Alfredo Bravo, נעצר בבית הספר בו עבד, ב- 8 בספטמבר 1977 והיה נעדר במשך 13 יום, בהם סבל ממעשי אכזריות חמורים.

Marina Leticia Vilte (תיק מס' 1616), המזכירה הכללית של איגוד עובדי החינוך הפרובינציאליים, בפרובינציה של חוחוי, נעצרה ב- 31 בדצמבר 1976 ונעדרת עד היום.

נציג CTERA נוסף, Eduardo Raquena (תיק מס' 4826), נחטף בקורדובה ב- 23 ביולי 1976, ונראה מאוחר יותר ע"י משוחרר, Piero Di Monte, במרכז המעצר החשאי לה-פרלה, שם נודע על עינוייו ונוכח ב'העברתו' באוגוסט 1976.

היעלמויות במגזר עובדי החקלאות

לפני ההפיכה הצבאית של ה- 24 במרס 1976, תחת משטר של מצב החירום שהוכרז בנובמבר 1974 ואחריו, בוצעו העלמות רבות בין העובדים השכירים והיצרנים החקלאיים הקטנים, במיוחד בפרובינציות הצפוניות של טוקומן וחוחוי ובפרובינציות הליטורל של צ'אקו ופורמוסה, קוריינטס ומסינס, באלה האחרונות במיוחד בכל הקשור בליגות החקלאיות. בין חברי הליגות היו קורבנות רבים, הרוגים, עצורים ונעדרים. בחרנו בעדות אחת. למרות היותנו מודעים לכך שאין זו דוגמא מדויקת לממדי הרדיפה שהתנהלה נגד עובדי החקלאות באזור זה.

Norma Blanca Tomasella, חקלאית, חברה בליגות החקלאיות בקוריינטס, נעדרת מאז חודש פברואר 1978, בבואנוס איירס. בתאריך זה איבדה משפחתה כל קשר אתה. הגב' Tomasella נאלצה לעזוב את היישוב גוזה, בו התגוררה, מחשש למעצר בידי אנשים בלבוש אזרחי שחיפשו אחריה בחודש מאי 1977. היא עזבה את קוריינטס בשל הרדיפות אחרי חברי הליגות החקלאיות. אחיה כבר היה עצור בידי הרשות המבצעת הארצית וכן חברים אחרים בליגה. כמו כן, נחטף ונעלם Antonio Olivos.

חמישה עשר יום בקירוב, אחרי שעזבה את ביתה, נערך בו חיפוש ע"י אנשי משטרת הפרובינציה והמשטרה הפדרלית ואנשי צבא. המידע האחרון על מקום המצאה מצביע על כך שעבדה כעוזרת בבית משפחה בבואנוס איירס (תיק מס' 832).

בביקורים שנערכו בצפון הארץ, יצרה הוועדה הלאומית לחקירת העלמים של בני אדם, קשר עם תובעים עקב רדיפה בלתי חוקית של עובדי המקום. עדותו של Ernesto Reynaldo Saman (תיק מס' 4841), מהווה דוגמא לכך. הוא נעצר ב- 24 ביוני 1976:

...כשעבד במחלקת האספקה של מפעל לדסמה בע"מ, נמסר לו מפי מנהל המחלקה, שעליו להתייצב מייד במשרד העובדים, מבלי לקבל אישור יציאה מהמפעל. עוד לפני שיצא מהמפעל, כשעמד לגשת למשרד, נעצר ע"י שני אנשים בלבוש אזרחי. הוא אינו יכול לציין את שמם כיוון שלא הזדהו...

בהמשך הוא מתאר את העברתו לתחנת המשטרה 24 ממפעל הסוכר לדסמה; הוא נלקח ע"י חוטפיו לביתו, ומאחוריהם נוסע טנדר משטרתי ובו אנשי משטרה במדים. הוא מתאר את החיפוש שנעשה בביתו ובבית חמותו וגניבת התכשיטים והכסף

והמכות ואיומי המוות שקיבל. הוא הועבר לחוהוי והוא מתאר את שהייתו במרכז המשטרה. הוא עמד על רגליו והסתכל מבעד החלון -

...ואז הופתע ע"י פקד משטרה Damián Vilte שכיוון אקדח לראשו ואמר שיירה בו אם ימצא אותו שוב במצב זה. הוא גם נחקר ע"י רב פקד משטרה Ernesto Haig, שאמר לו שהוא חייב לדבר, ולא הוא עלול להפסיד. בכל פעם העבירו אותו לחדר אחר, עד שביום השלישי נלקח למשרד פקד משטרה Damián Vilte, בו נמצא קפיטן Jones. הנ"ל המטיר עליו שאלות רבות בקשר לתקופת לימודיו בטוקומן. הוא משער שהמטרה הייתה לחקור אם היה לו קשר כלשהו לארגונים קיצוניים.

(...) אח"כ צילמו אותו וביום השביעי ניתן לו אישור שחרור מחוסר סיבות. ימים מעטים אחרי שחרורו, נעצר Saman מחדש כשהתייצב בתחנת המשטרה ליברטודור גנרל סן מרטין, כפי שנתבקש ע"י המשטרה. הוא הועבר שוב למטה הכללי של משטרת חוהוי במכונת משטרתית מדגם פורד פאלקון, אליה נכנסו Damián Vilte ושלושה בני אדם נוספים, שניים מהם בלבוש אזרחי והשלישי איש צבא בדרגת סרן. הוא נלקח בעיניים קשורות למקום מעצר חשאי, וקיבל את המספר 56, שהצמידו לבגדיו בסיכה.

...בהמשך, דחפו אותו לחדר אחר, מעל לאנשים אחרים, כשעיניו וידי קשורות כל הזמן, והודיעו לו שמכאן ואילך אין לו זהות מלבד המספר שהודבק לבגדיו. מאוחר יותר, בכל פעם שנזדמן לו ליצור קשר עם עצורים אחרים בסביבתו, ניסה לעמוד על זהותם...

...הוא הצליח לזהות את Walter Hugo Juárez, יש לו ידיעות גם על מקום הימצאו של

Johny Vargas, Juan Jarma, Raúl Bartoletti, Luis Alfaro Vasco, Oscar Alfaro Vasco, Juan Miguel Lodi, Carlos Brandán, Alfredo Cortés, Rufino Lizarraga, Humberto Campos, Alfredo Mérida, Mario Núñez, Eduardo Cáceres, Jorge Ríos, Luis Escalante, Raúl, Díaz, Casimiro Bache, Rubén Molina, Leandro Córdoba, Germán Córdoba, Miguel Angel Garnica, Domingo Reales, Salvador Cruz, Román Riveros, Hilda Figueroa, Ana María Pérez, Delicia Alvarez, Eulogia de Garnica...

ב- 4 באוגוסט הכניסו אותו לקרון עם אנשים נוספים והעבירו אותו למטה הכללי של המשטרה, שם ניתן לו מזון קל, התירו ממנו את הקשרים שהיו על ידיו ועיניו. הכניסו אותו לקרון אחר עם עוד 22 איש, העבירו אותו לבית הסוהר של וילה גוריטי, שם הודיעו למשפחתו על מעצרו ואז התחיל לקבל מהם ידיעות ואף מזון.

לעתים קרובות היו מזמנים את משפחתו ל- R.I.M. 20 ולפעמים אף נתקבלו ע"י אלוף-משנה Bulacios, שאמר פעם לאשתו ... שהוא כבר הודה ואף חתם על הודאתו כפעיל בגרילה, והראה לה נייר חתום על יד המצהיר. הוא אמר לה שלמעשה גם היא צריכה להיות עצורה ושכנה - שהיה אז בן שישה חודשים צריך למות, כפי שגם הגרילה צריכה למות...

הוא זוכר שבזמן שהותו בבית הסוהר, אמר הבישוף של חוהוי, מונסניור מדינה, בדרשה שנשא במיסה, שהוא יודע על המתרחש, אך הכל נעשה למען המולדת,

שאנשי הצבא עושים את הטוב וכי על העצורים למסור את כל שידוע להם. הוא הציע עצמו לקבל את הווידויים. העד מציין לטובה את פעולתו למען העצורים של האב Labarca.

העדויות הבאות מהוות הוכחה חותכת לרדיפת עובדים אלה:

Pantaleón Romero, חקלאי, אב לשמונה בנים, נציג מחוזו בליגות החקלאיות בקורינטינס ונשיא הקואופרטיב לצרכן ב-Perugorria (תיק מס' 827), נחטף מביתו ב-16 במרס 1977 ע"י ארבעה גברים חמושים שלא הזדהו והכריחוהו לעלות על אחד מכלי הרכב. אף שהחוטפים חיפשו את בנו הבכור של Romero, Jorge Raúl Romero - אין יודעים עד היום על מצבו ומקום הימצאו של האב.

Juan Antonio Olivos, חקלאי, שהיה כקודמיו נציג הליגות החקלאיות וחבר הוועד שניהל את הטרקטור באזור - מחוז לס פלמיטאס, קורינטינס - נחטף ב-16 במרס 1977 ממקום עבודתו. לפני מעצרו נערך חיפוש בביתו, שעה שנמצאו בו אשתו ושניים מבניו. החיפוש נעשה בידי גברים בלבוש אזרחי שהודיעו כי הם שוטרים. עד היום אין עליו כל ידיעות. (תיק מס' 826).

נציין גם את המקרה של Eduardo Fernández (תיק מס' 823), מכוואי שנעלם ב-5 באוגוסט 1976, בבלה ויסטה, קורינטינס. קיים מידע לפיו הוא נראה במחלקה לחקירות ברסיסנסיה, פרובינציה של צ'אקו.

Abel Arce (תיק מס' 829), חקלאי מסביבות גוזה, פרובינציה של קורינטינס, נעלם בזמן שירותו הצבאי בפלוגה לתקשורת 121 של גוזה, ב-19 במאי 1977. עדים רבים ראוהו בקמפו היפיקו של גוזה, מקום מעצר ועינויים חשאי. אביו עיוור ואמו משותקת.

בכל רחבי הארץ סבלו ארגוני העובדים אבדות כבדות בין שורותיהם. פרטים על מה שאירע במרס 1975, הגיעו לידי הוועדה. באותה עת פעלו הכוחות הרשמיים כצבא כיבוש אמיתי ואנשים שנשאו סרטי היכר של משרד הסעד עצרו 300 איש שהועברו לידי הרשות המבצעת הארצית; הם ביצעו שלושים מעשי חטיפה שנסתיימו ברצח, חלק גדול מהקורבנות היו נציגי עובדים ופעילים באיגודים מקצועיים. אחד העצורים היה מנהיג עובדי המתכת Alberto Piccinini, שהיה שנים רבות בכלא, עמד למשפט, שוחרר ושוב הוחזק בידי הרשות המבצעת. הייתה זו תגובה נגד העובדים שהחלו במאבקם לחידוש פעילות האיגודים.

לאחר ה-24 במרס 1976, חודש הדיכוי וגם הפעם, שמשו מטרה פועלי המגזר שהפעיל הנ"ל עמד בראשו. הפעם השיטה הייתה העלמת פועלים.

סניף סנטה פה של הוועדה הלאומית לחקירת העלמם של בני אדם, התכנסה פעמיים בעיר וילה קונסטיוסיון, וערכה גם זיהוי משפטי של מרכז מעצר בלתי חוקי, שפעל בתחומי המפעל אסינדר.

תושבי העיר התייצבו להעיד באופן ספונטני, ועדויותיהם הצביעו על Aníbal Gordon כעל מי שעמד בראש המבצעים שנעשו בעיר זו בינואר 1976. יותר מעשרה בני אדם נחטפו ונרצחו.

אחת העדויות מציינת כי לקראת סוף שנת 1975, הורתה חברת אסינדר ל- 5000 עובדיה, להסדיר את תעודת הזיהוי שלהם וכן את תעודת העובד החדשה במשטרה הפדרלית. לשם כך צולמו כולם מחדש והתמונות שימשו מאוחר יותר את אנשי הביטחון והצבא בחיפושים ובחטיפות.

Martínez de Hoz, שהיה באותן שנים אחד ממנהלי אסינדר יחד עם Acevedo, ואחר כך התמנה לשר הכלכלה, היה קשור למעשים אלה. הקשר בין מדיניות הביטחון של המדינה לבין הגורמים הכלכליים בא לביטוי באופן גלוי.

באופן כללי, הכוחות המדכאים שפעלו בוילה קונסטיוסיון מאז 1975, היו עפ"י סדר כרונולוגי: משטרת הפרובינציה, המשטרה הפדרלית, כוחות עזר משטרתיים - שפעלו מאז ומתמיד - והחל ממרס 1976, כוחות הצבא, לפעמים בתאום עם כוחות המשטרה או עם כוחות עזר משטרתיים.

החקירה בעניין זה הגיעה לשיאה כשזוהה ב- 31 באוגוסט 1984 מקום מעצר חשאי שפעל בתוך אסינדר בע"מ.

הנזירות הצרפתיות: האחות Alice Domon והאחות Leonie Duquet
מייד לאחר המבצעים, שאירעו ב- 8 ו- 10 בדצמבר 1977, שבהם נשלל החופש משתי נזירות אלה, שכבר נזכרו בדו"ח זה, דרש נשיא צרפת Giscard D'Estaigne אישית את שחרורן.

Domon, בת 40, נעצרה בצאתה מכנסיית סנטה קרוז, ואילו Duquet, בת 61, הוצאה באלימות מכנסיית סן פאלו. החוטפים השתמשו ברכבם לאור היום ואף הציגו תעודות זיהוי.

ב- 26 בדצמבר 1977 קיבלה הוועדה של מדינות אמריקה לזכויות האדם, את התביעה, שהתפרסמה בדו"ח הוועדה בזו הלשון:

שתי הנזירות הצרפתיות משתייכות ל- Institut des Missions Etrangères שמושב בטרלוי, צרפת, והעניקו סעד רוחני לבני משפחות הנעדרים... העיתונות הארגנטינית -מצונזרת בקפדנות- הודיעה בקצרה על העובדות רק

ביום ה- 13, אעפ"י שנאמר 'היעלמות' ולא מעצר, שנעשה ע"י אנשי הקורפוס הצבאי הראשון, שהציגו תעודות זיהוי משטריות ונעו ברכב ללא לוחיות זיהוי, כפי שקורה תמיד במקרים כאלה. השלטון הארגנטיני השיב לוועדה: אנשים שאינם עצורים, ונערכים אחריהם חיפושים משטריים תחת ניהול משרד הפנים: Duquet, Sor Leonie ; Domon, Sor Alice. הוועדה קיבלה מידע נוסף מהשלטון באמצעות הודעה מה- 27 במרס 1980, שלפיו מתבהרים, לדעתה, המאורעות, והמקרה ממשיך להיחקר במסלול המקובל.

עפ"י דו"ח בשבועון 'שלום וצדק' (*Paz y Justicia*), שירות שלום וצדק באמריקה הלטינית (שנה ראשונה, מס' 7, דצמבר 1983):

באותו מבצע בולטת פעילותו של מי שהיה אז סגן בחיל הים Alfredo Astiz, ... איש מרושע זה הוא האחראי הישיר לזיהויים של משתתפי הפגישה בכנסיית סנטה קרוז, שהעמיד פנים שהוא אחיו של עצור - נעדר, והשתתף במפגש תחת השם Gustavo Niño ; תפקידו היה לבחון בקפדנות את חזותם ולבושם של המשתתפים. ברגע שהוחלט להפסיק את הפגישה, Astiz הסתלק במהירות, כדי להורות לאחראים על המבצע את מי לחטוף ... נוכח ממדי המאורעות, הגיע לארץ מייד Francoic Gadot - Clet, שליח מיוחד של Edgar Faure, נשיא הוועדה הלאומית הצרפתית, שתפקידו היה להסדיר את הופעתן של הנזירות. Gadot - Clet נפגש עם האלוף Harguindeguy והצביע על שורה של חוזים מסחריים עם ארגנטינה שעשויים לשמש אמצעי לחץ. השר לא נכנע, אך נתן לו להבין שישנן אפשרויות שהנזירות יופיעו מחדש...

על אף כל גורמי ההשפעה הרבים והחשובים באמריקה ובאירופה, שפעלו כדי לברר את גורלן של שתי הנזירות אין יודעם עד היום את מקום הימצאן. גם החיפושים המרובים שנעשו ע"י ועדה זו בשיתוף עם השלטונות הצרפתיים, במקומות שונים בארץ, נסתיימו ללא הצלחה.

חתן פרס נובל לשלום - Adolfo Pérez Esquivel

Adolfo Pérez Esquivel, מעריץ ותומך נלהב של מהטמה גאנדי, מרטין לותר קינג והבישוף הברזילאי הדר קאמארה, מורה בבית הספר לאומנויות ביז'אס ארטס, מורה לפילוסופיה, ספרות והיסטוריה בבתי ספר תיכוניים, מרצה לשעבר בפקולטה לאדריכלות, התמנה בשנת 1974 לתפקיד המרכז הכללי לאמריקה הלטינית של שירות 'השלום והצדק', שזיכה אותו בפרס נובל לשלום לשנת 1980.

שירות 'השלום והצדק' באמריקה הלטינית, הוא ארגון אקומני חילוני, שמטרתו להפיץ את זכויות האדם הבסיסיות באמצעים בלתי אלימים בלבד. כך מגדיר זאת Esquivel בעצמו:

אנחנו תנועה נוצרית בעלת מחויבות, בכל רחבי היבשת, לחיות ברוח האוונגליון מתוך העדפה לעניים, לנזקקים ביותר...

ב- 4 באפריל 1977, התייצב במטה הכללי של המשטרה כדי לקבל דרכון לנסיעתו לקולומביה. הוא הובל למפקדת הביטחון הפדרלי, שם הוחזק בצינוק במשך שלושים ושניים יום, בלי שייחקר ובלו שיידע את סיבת מעצרו.

במכונת אסירים הועבר לסן חוסטו, פרובינציה של בואנוס איירס, הוכנס למטוס קל, קשור בשרשראות למושב האחורי, עד לבסיס חיל האוויר של מורון ומשם לבית הסוהר בלה-פלטה, בו ישב 14 חודשים ללא משפט. מעצרו נמשך, בחופשה תחת פיקוח, עוד 14 חודשים נוספים.

את שהותו במעצר מתאר Esquivel בעצמו (בשבועון 'בוסקידה', שנה ג', מס' 21, יוני-יולי 1983):

...עינו אותי במשך חמישה ימים בבית הסוהר בלה-פלטה ... אף פעם לא שאלו אותי דבר ... פעם לקח אותי סגן מפקד בית הסוהר למשרד והתחיל לקלל אותי. הוא אמר: "אותך לא יציל אף אחד, אפילו לא De Nevares ולא Aramburu, אפילו הבתולה לא תציל אותך..." מעולם, חרף העתירות לצווי הבאה, חרף הדרישות הבינלאומיות הרבות, לא נתנו כל הסבר ... הפעילו עלי אמצעי לחץ פיזיים ונפשיים אחרים... לפעמים פתחו את דלת הצינוק והחטיפו בי אגרוף, איומי מוות... הרבה לחץ נפשי, כי הייתי נתון למשטר של סכנה מתמדת. מצב משפיל אחר. בזמן מעצרי הוענק לי פרס 'Memorial Juan XXIII' לשלום ע"י 'Pax Christi Internacional' וכאן הסתירו עובדה זו לחלוטין. זהו ארגון ששייך ישירות לוותיקן ובעת מעצרי כבר הייתי מועמד לפרס נובל לשלום. הייתי מועמד במשך שלוש שנים... אחרי שיצאתי לחופש תחת פיקוח, הוזמנתי ע"י ארצות רבות, אך לא נתנו לי דרכון. אפילו כשהייתי צריך לקבל את פרס נובל, הערימו בעיות עם הדרכון... ותמיד ללא הסברים. הכי הרבה שנאמר לי במשרד הפנים היה: "זו החלטת הרשות המבצעת".

חטיפתה והיעלמה של Dagmar Hagelin

ביום 26 בינואר 1977, בשעה 17:00 בקירוב, נעצרה Norma Susana Burgos ברחוב, ע"י קבוצת קומנדו של ESMA. כעבור מספר שעות, בשעה 22:30 בקירוב, הגיעה אותה קבוצה בארבעה כלי רכב, עם Norma Susana Burgos לדירתה ברחוב סרחנטו קאברל 317, ביישוב אל פאלומר, פרובינציה של בואנוס איירס. אחרי החיפוש בדירה, הסתלקו והשאירו שבעה אנשים חמושים בנשק כבד לכל הלילה. ראש הקבוצה היה סגן חיל הים Astiz והרב טוראי Peralta מתחנת המשטרה אל פאלומר, ששימש כגשש כיוון שהכיר את השכונה.

ב- 27 בינואר 1977, בשעה 8:30 בבוקר, הגיעה לדירה, בלי שידעה דבר על המתרחש, Dagmar Ingrid Hagelin, כדי להיפרד מחברתה, Norma Burgos ולשאול אותה אם גם היא 'תצא לחופשה לשפת הים'. כשהגיעה לבית, הופתעה Dagmar ע"י האנשים בבית שהפנו כלפיה את קני נשקם (הם חשבו שהיא María

Antonia Berger, לה חיכו ע"מ לעצור אותה), מתוך בהלה עמוקה, יצאה Dagmar בריצה לרחוב פאמפה. יצאו לרדוף אחריה הסגן Astiz ורב טוראי Peralta. יתר האנשים שהיו בבית פתחו עליה אש מן הגג.

כשנמצאה Dagmar במרחק כשלושים מטר מרודפיה, כרע הסגן Astiz ברך, וירה מאקדחו (כדור אחד בלבד) לעבר הצעירה. היא נפלה אפיים ארצה. Astiz רץ לעברה והמשיך לכוון אליה את אקדחו, בעוד שהרב טוראי Peralta כיוון את נשקו אל השכן Oscar Eles, נהג מונית, והכריח אותו למסור את המונית הוסעה עד למקום בו שכבה Dagmar, שם הכניסו אותה שותתת דם לתא המטען.

אחרי שאספו את יתר אנשי הקבוצה, הסתלקו במכונית לכיוון בלתי ידוע. חקירות שנערכו מאוחר יותר הוכיחו שהיא הובלה ל-ESMA. כשנודע הדבר להוריה, ביקש אביה, מר Hagelin, את עזרתו של איש צבא מוכר שדיווח לו על האירועים אחרי שדיבר עם אביה של Norma Burgos ואנשי המקום. מאוחר יותר ביקרו בתחנת המשטרה של אל פאלומר, בה הודיע פקד Rogelio I. Vázquez, עקב דרישותיו של איש הצבא, שזה 'היה מבצע רשמי של הצבא'.

אחרי שחיפשו בכל בתי החולים ובמרפאות באזור, ללא תוצאות, פנו בשעה 22:30 בקירוב לתחנה האזורית במורון, שם הראה להם מפקד המשטרה מסמך מיום קודם, שבו ביקש חיל הים אישור 'אזור חופשי' והודיע שהיחידה שתפעל שייכת ל-ESMA וישתתפו בה ארבעה כלי רכב ללא מספרי זיהוי, בציון סימני ההיכר של סוג וצבע, שהיו זהים לאלה שהשתתפו בפעולה.

בשעות הבוקר של ה-28 בינואר, התלונן אביה של Dagmar בשגרירות שוודיה על מה שאירע, הואיל והוא ובתו נתינים שוודים. השגריר, מר Bertie Kollberg התערב בעניין. הוא התקשר טלפונית עם התחנה האזורית במורון, שם אישרו באוזניו את חלקם של כוחות הצבא בפרשה, ואז פנה גם למשרד החוץ והדתות.

מאותו רגע, במשך שבע וחצי השנים הבאות, נקטו שלטונות שוודיה, אביה של Dagmar ובני משפחה אחרים, בהליכים מרובים, רשמיים ופרטיים, בחיפושים אחרי Dagmar. אך ללא הועיל.

החקירה הרשמית של הפרשה נערכה בבית המשפט הפלילי של מורון, בפרובינציה של בואנוס איירס - עד שהמועצה העליונה של כוחות הצבא ביקשה צו הגבלה על החקירה והודיעה שבעקבות ההליכים הצבאיים לבדיקת אחריותם האפשרית של אנשי חיל הים בשלילת החופש של Dagmar Ingrid Hagelin - הוחלט על סגירתו הסופית של התיק.

פרק 2 הוזה.ח.ת.DOC	שם הקובץ:
D:\LEOLAM LO OD	ספרייה:
H:\Templates\Normal.dot	תבנית:
ארד10	תואר:
	נושא:
/	מחבר:
	מילות מפתח:
	הערות:
8:07 25/05/2003 אחה"צ	תאריך יצירה:
26	מספר שינוי:
10:29 26/05/2003 לפנה"צ	נשמר לאחרונה בתאריך:
Zadoff	נשמר לאחרונה על-ידי:
50 דקות	זמן עריכה כולל:
11:31 11/01/2005 לפנה"צ	הודפס לאחרונה ב:
	החל מההדפסה האחרונה שהושלמה
39	מספר עמודים:
13,742 (בערך)	מספר מילים:
68,710 (בערך)	מספר תווים: